

Poslanci zavrnili veto na zakon o zaprtju PCP

Državni svet je prejšnji teden izglasoval veto na zakon, po katerem bi se morale pristoje prodajalne (PCP) na mejnih prehodih preoblikovati do 1. junija letos. SGiT Slovenije je nadaljeval prizadevanja, da bi začetek veljavnosti tega zakona premaknili na konec letošnjega leta, in v ta namen zbral 5640 podpisov zaposlenih v PCP in drugih, odvisnih od teh prodajaln.

Ta torek sta Karmen Leban in Dušan Semolič predsedniku državnega zbora Borutu Pahorju zbrane podpise izročila in mu pojasnila, zakaj sta jih prinesla. Semolič je poudaril, da verodostojnost slovenske politike (ta je že pred leti obljubila zapreti PCP) ne bi bila prizadeta, če bi zaprtje s 1. junija premaknili na 1. december. Politika, ki sprejema takšne zaveze, mora računati, da se mora o bremenu, ki pade na zaposlene, dogovarjati s socialnimi partnerji. Veto in podpisi so opozorilo politikom, da poti v EU ne določajo oni sami, ampak tudi civilna družba, katere del so tudi sindikati.

Predsednik državnega zbora je dejal, da zaupa vladi, ki zagotavlja, da bo za zaposlene v PCP poskrbljeno. Poudaril je tudi, da Slovenija mora, če ne želi krhanja zaupanja EU, spoštovati, kar so njeni predstavniki podpisali. Semoličev opozorilo sprejema, je dejal, vendar nima pristojnosti, da bi šel prek vladnih odločitev.

V torek popoldne je SGiT na Šentilju organiziral še okroglo mizo za preložitvev začetka veljavnosti zakona. Na njej je nastopil tudi poslanec SDS Franc Pukšič in med drugim povedal, da opozicijske stranke ne morejo glasovati proti zakonu, saj bi bile lahko označene za protievropske.

Ponovno glasovanje v državnem zboru to sredo je tako poslance še bolj strnilo. Poleg vseh vladnih strank so za sporni zakon glasovali tudi poslanci SDS in Nove Slovenije, proti pa le poslanci SNS in SMS. V dvorani je bilo kar 81 poslancev, za jih je glasovalo 67, proti 10, trije (Franc Horvat, Tone Partljič in Maria Pozsonec) pa niso pritisnili na tipke. Proti so bili: Sonja Areh Lavrič, Bogdan Barovič, Ivan Božič, Mar-

Borut Pahor je Karmen Leban in Dušana Semoliča povabil za mizo.

ko Diaci, Zmago Jelinčič, Janez Kramberger, Peter Levič, Sašo Peče, Franci Rokavec in Igor Štemberger.

SGiT bo zaradi tega nadaljeval že začrtane aktivnosti za preložitvev začetka veljavnosti zakona. Proučil bo: možnost pobude ustavnemu sodišču za presojo ustavnosti zakona, možnost tožbe države za povrnitev škode, ki bo nastala zaradi zakona, možnost zakonodajnega referenduma a Ministru Bavčarju in poslancem pa bo sindikat pošiljal kopije vseh sklepov o presežnih delavcih v PCP.

ZSSS za takojšnje nadaljevanje pogajanj o dogovoru o politiki plač

Na 86. seji ekonomsko-socialnega sveta 17. januarja so socialni partnerji in vlada obravnavali nujnost sklenitve dogovora o politiki plač za gospodarski sektor. Na 87. seji bo ekonomsko-socialni svet obravnaval proračun in proračunski memorandum za letošnje leto.

Ekonomsko-socialnemu svetu predlagamo, naj na 87. seji (sklicana je za ta petek) sprejme sklep o takojšnjem nadaljevanju pogajanj o dogovoru o politiki plač. Zveza svobodnih sindikatov Slovenije daje sklenitvi tega dogovora prednost in je le na njegovi podlagi pripravljena sprejeti odgovornost za pripravo socialnega sporazuma v letošnjem letu.

Mag. Dušan Semolič, predsednik ZSSS

Zakon o udeležbi delavcev pri dobičku je treba sprejeti čim prej

Kot sta to sredo na redni tiskovni konferenci povedala Dušan Semolič in Brane Mišič, je obenem z novim dogovorom o politiki plač treba sprejeti tudi zakon o udeležbi delavcev pri dobičku. Ta naj bi podobno, kot je to urejeno v Franciji, podjetja zavezoval, da, na primer, desetino dobička razdelijo med delavce.

ZSSS je že pred leti predlagala sprejetje posebnega zakona, ki bi to omogočal. Leta 1997 je bil predlog zakona o udeležbi zaposlenih pri dobičku družbe pripravljen, vendar je obtičal v prvem branju. Potrebo po zakonski ureditvi udeležbe delavcev pri delitvi dobička potrjujejo tudi vedno pogostejša in vedno večja izplačila 13. plače (profit sharing). Lani so 13. plačo podjetja izplačala novembra in decembra, prejšnja leta pa le v decembru. Trinajsta plača v letu 1996 je bila neznatna, leta 1997 je znašala okoli 3,8 odstotka poprečne plače, 1998 že več kot 4,5 odstotka, leta 1999 že več kot 6 odstotkov. Lani so delavci na račun 13. plače v novembru prejeli poprečno po 12.459 tolarjev, v decembru pa po 10.556 tolarjev. Predlani je 13. plačo prej-

jelo okoli 25 odstotkov, lani pa skoraj 40 odstotkov delavcev v gospodarstvu.

Uzakonitev udeležbe zaposlenih pri delitvi dobička, ki bi bila podprta z davčnimi olajšavami, bi ugodno vplivala tudi na varčevanje in uravnotežila rast plač v povezavi z rezultati dela (sedaj rastejo zlasti dobički). Za takšno politiko bi morali biti poleg sindikatov zainteresirani tudi delodajalci in država. Zveza svobodnih sindikatov Slovenije bo zato vztrajala, da se zakon o udeležbi delavcev pri dobičku sprejme čim prej.

Če bo Slovenija takšen zakon sprejela, ne bo osamljena. Takšen zakon ima tudi Francija, Belgija, Velika Britanija, Irska, Nizozemska, Grčija in Portugalska pa z davčnimi spodbudami stimulirajo udeležbo delavcev pri dobičku. V Nemčiji je rast dobička vgrajena v formulo usklajevanja rasti plač.

Tudi Evropska unija je sprejela listino št. 92-443/CEE, ki priporoča delavsko participacijo pri dobičku in rezultatih poslovanja. Pripravlja pa še direktivo.

Ubiranje bližnjic se ne obnese

V tekstilni industriji Dolenjske in Bele krajine se uprave zelo trudijo znižati stroške poslovanja z zmanjševanjem števila zaposlenih in krčenjem njihovih pravic - Tokrat smo obiskali Labod

Mojca Gorišek, vodja pravno-kadrovske službe Laboda, nam je po pooblastilu direktorja Laboda Andreja Kirma posredovala stališče uprave podjetja.

"Kako posluje Labod?"

"S številkami bom težko operirala. Rečem lahko, da je bil lani trend poslovanja boljši kot leto prej. Vključno z uporabo dolgoročnih rezervacij ob lastniškem preoblikovanju je v bilanci podjetja izkazan dobiček. Bilančno gledano je torej poslovanje solidno, vedeti pa je treba, da se mora podjetje zaradi negativnih trendov v tekstilni industriji pospešeno ukvarjati z razvojnimi vprašanji, ki so seveda povezana z naložbami.

Pozitiven rezultat smo ustvarili pri prodaji lastne blagovne znamke, medtem ko proizvodne enote ustvarjajo negativen rezultat ali pozitivno ničlo. Problematici so lon posli, ki jih je še vedno 60 odstotkov, in pri katerih se soočamo z velikimi pritiski na cene in z nenadnimi odpovedmi naročil. Zaradi tega in pa zato, ker na Idrijskem ni težko dobiti boljše plačane zaposlitve, smo morali zapreti naše podjetje v Idriji, saj je v njem pred stečajem ostalo zaposlenih premalo delavk za organiziranje proizvodnje.

V ljubljanskem Tip-Topu smo se morali otepati podobnih težav s partnerji, s fluktuacijo in z visokimi stroški proizvodnje, saj je bilo podjetje skoraj v centru Ljubljane. Zato smo se odločili proizvodnjo in del zaposlenih preseliti v del našega podjetja v Trebnjem."

"Koliko ljudi je bilo ob posel v Tip-Topu v Ljubljani, koliko na Ptuju, koliko v Idriji?"

"V Ljubljani jih je bilo leta 1998 zaposlenih 150, lani oktobra, ko smo začeli seliti proizvodnjo v Trebnje, pa še 108. V obliki trajnih presežkov smo rešili 17 ljudi. V okviru stečajnega postopka je delovno razmerje prenehalo 17 delavcem, ki jih nismo mogli zaposliti v Trebnjem zaradi omejitev v kolektivni pogodbi niti jih opredeliti kot trajne presežke, ker so bili zaščiteni kategorija delavcev. Štiri smo zaposlili pri drugem delodajalcu, nekaj delavcev je dalo odpoved, druge pa smo preselili. V Trebnje jih je odšlo 65, vendar je kakšnih 20, predvsem mlajših delavk iz nekdanjega Tip-Topa že odšlo, ker so si poiskale službe bližje domu. V Trebnjem je zdaj zaposlenih 148 ljudi.

Na Ptuju je bilo po stečaju, ki je sledil znani stavki, 120 ljudi prezaposlenih v invalidsko podjetje Valido, ki je lani začelo prestrukturirati proizvodni program. Srajčni program je sorazmerno enostavna proizvodnja in tuji partnerji srajce ceneje živajo na Vzhodu. Na Ptuju je srajčni program izpadel, prestrukturiranje proizvodnje pa pomeni dnevno izgubo in predlagana je bila prisilna poravnava. Sklep o tem je postal pravnomočen januarja letos in v prisilni poravnavi je kot eden izmed ukrepov predvideno prenehanje delovnih razmerij 82 delavkam. Devetega februarja je 42 delavk že dobilo sklep o prenehanju delovnega razmerja."

Ko smo pred dnevi poklicali v Novo mesto Jožeta Mikliča, sekretarja območne organizacije ZSSS Dolenjske in Bele krajine, nam je na rutinsko vprašanje, s čim se ta hip ukvarjajo na območni organizaciji sindikatov, odgovoril, da z nepravilnostmi pri odpovedih podjetniških kolektivnih pogodb v tekstilni industriji Dolenjske in Bele krajine in s poskusi zniževanja stroškov dela na račun manjših pravic zaposlenih. Upravi tekstilnih podjetij Labod in Novoteks-Tkanina sta odpovedali podjetniški kolektivni pogodbi, v novih pa ponujata zaposlenim manjše pravice. Pojavljajo pa se tudi nepravilnosti pri načrtih za zmanjševanje števila zaposlenih v teh podjetjih. Odpravili smo se v Novo mesto k Jožetu Mikliču in v Labod. O tem, kaj se dogaja v Novoteksu-Tkanini, pa prihodnjič.

Jože Miklič: Vodstvena struktura v tekstilni industriji rada ubira nedopustne bližnjice pri reševanju kadrovskih vprašanj in pravic zaposlenih.

"Zakaj ste začeli zmanjševati število zaposlenih v matični družbi v Novem mestu?"

"V tem trenutku je v Labodu zaposlenih 964 delavk in delavcev, od tega jih je 287 režijskih delavcev in 677 proizvodnih. Vzrok za kadrovsko reorganizacijo v strokovnih službah Laboda je zmanjšanje obsega proizvodnje, ki ne potrebuje več tako obsežne režije. Poleg tega nam je lani zaradi nasičenosti trga upadla prodaja lastne blagovne znamke.

Konzultanta iz tujine smo najeli zato, ker smo želeli objektivni pristop k reševanju tega vprašanja. Njegova ocena, predstavili smo jo tako lastnikom kot sindikatom, je bila, da bi v strokovnih službah bilo koristno zmanjšati število zaposlenih za 109 delavcev. Vendar smo ocenili, da bi bilo dovolj, če bi število strokovnih delavcev znižali za 80 ljudi.

Trenutno je v postopku prva skupina petnajstih zaposlenih, ki so bili opredeljeni kot trajno presežni delavci, v prihodnje pa bomo število zaposlenih zmanjševali tako, da se bodo ljudje samozaposlovali, bodo pa še opravljali storitve za Labod."

"Zakaj je uprava Laboda odpovedala podjetniško kolektivno pogodbo? Kakšno pogodbo si želi v prihodnje?"

"Drugega septembra leta 1997 je uprava odpovedala podjetniško kolektivno pogodbo. Lani spomladi smo se dogovorili o delovnem osnutku nove podjetniške kolektivne pogodbe. Na ravni

podjetja si širitve pravic iz splošne in panožne kolektivne pogodbe niti ne predstavljamo. Lani sredi decembra smo sindikatu posredovali ta osnutek, kjer ostajamo pri minimumu pravic, ki jih veljavna zakonodaja daje. Čeprav je sindikat izpostavljal, da želi imeti kolektivno pogodbo, pa njegovega odgovora še nismo dobili. Zato do pogajanj in usklajevanja še ni prišlo."

"Na območni organizaciji ZSSS pravijo, da osnutek, ki ste ga ponudili, ni bil celovit."

"Jasno je, da tarifni del ne bo drugačen, kot ga določa kolektivna pogodba dejavnosti (ki v tem delu povsem sledi splošni kolektivni pogodbi). Večjega obsega pravic nismo zmogli niti doseči, niti jih ne bomo sposobni zagotoviti v prihodnje. Zato se nam ni zdelo potrebno tega poglavja vključevati v osnutek kolektivne pogodbe. V Labodu se tarifni del podjetniške kolektivne pogodbe od nekdanj povzema po kolektivni pogodbi dejavnosti oziroma splošni kolektivni pogodbi."

"Ni pa sestavni del podjetniške kolektivne pogodbe?"

"Tako je."

"In kaj zdaj, ko sindikat zahteva, da je tudi tarifni del vključen v podjetniško kolektivno pogodbo?"

"Z njihove strani še nismo dobili odgovora. Osnutek smo jim posredovali šestega decembra lani in dogovorjeni rok za odgovor je bil mesec dni. Toda razen pripombe, izrečene mimogrede med vrati, da sindikat ne more odgovoriti v tem roku zaradi objektivnih okoliščin, nismo dobili nikakršnega odgovora. Z območnega sindikata vsaj do mene ni prišel nikakršen odgovor, čeprav smo z njim o kolektivni pogodbi zelo parlamentarili in debatirali, ko smo pripravljali pravilnik o reševanju začasnih in trajnih presežnih delavcev. Za takšno reševanje moraš imeti materialno osnovo in v tem pravilniku so bili povzeti kriteriji iz odpovedane podjetniške kolektivne pogodbe. V izogib nejasnostim in sporom pa smo dopisali, da se pri kriterijih uporablja izločitvena metoda. V odpovedani kolektivni pogodbi je zapisano, da se uporabljajo kumulativni kriteriji, v oklepaju pa je zapisano še izločilni, kar pa je lahko dvomljivo. Takrat smo govorili tudi o tem, ali je bila pogodba odpovedana pravilno ali ne, ter ali

morajo biti spremembe zapisane v aneksu h kolektivni pogodbi, ali pa lahko sprejmemo samostojen akt. Moram reči, da smo s sindikatom in svetom delavcev podjetja dosegli dogovor, da je podjetniška pogodba bila odpovedana in da za reševanje problema presežnih delavcev sprejmemo kot materialno osnovo pripravljeni pravilnik. Na tem istem sestanku smo sindikatu izročili tudi osnutek normativnega dela nove kolektivne pogodbe."

Marijo Tratar, predsednico sindikalne koordinacije Laboda, zaposlena je v enoti Trebnje, smo povprašali zakaj sindikat ne priznava odpovedi kolektivne pogodbe in zakaj ni odgovoril na osnutek nove kolektivne pogodbe.

"Mi ne priznavamo odpovedi kolektivne pogodbe, ker je bila odpovedana po predpisanem roku. Poleg tega jo direktor še vedno uporablja, kadar mu tako ustreza," nam je odgovorila na prvo vprašanje, na drugo pa, da o njej še niso razpravljali, ker so v podjetju preveč zaposleni z izdelavo oblačil za nemškega naročnika.

"Tako, ko bo to delo končano, to pa bo konec tega meseca, bomo sedli za mizo z osnutkom kolektivne pogodbe v rokah," je dodala.

Potem pa je še povedala, da je uprava vendarle postala dovzetna za pritiske sindikata. Tako je najprej nameravala presežnih delavcem, ki so odločbe že prejeli, dati 60 odstotkov odpravnine, potem pa si je po sindikalnem pritisku premislila in bodo delavci dobili odpravnino v skladu z zakonom. Tudi za štiri čistilke, ki jih je uprava hotela najprej dati na čakanje, je sindikat dosegel, da so jih prezaposlili v zasebni čistilni servis.

Gregor Tršar, podpredsednik koordinacije sindikata Laboda in predsednik sindikata skupnih služb, meni, da je bila odpovedana kolektivna pogodba boljša od novo predlagane. Osnutek je

Mojca Gorišek: Obseg naročil se nam je z leti tako skrčil, da smo bili prisiljeni opustiti proizvodnjo v Idriji, Ljubljani in na Ptuj, posledično pa zmanjšujemo tudi število zaposlenih v strokovnih službah. Na osnutek nove podjetniške kolektivne pogodbe pa bi sindikat moral že odgovoriti.

v primerjavi z odpovedano kolektivno pogodbo zelo okrnjen, saj v njem manjkajo plače.

"Drugi problem podjetja so kadri oziroma reorganizacija na kadrovskega področju. Kako poteka ta reorganizacija?"

"V začetku se je uprava pogovarjala in dogovarjala s posameznimi delavci mimo sindikata. Ni naredila programa reševanja presežnih delavcev in tudi pravilnika, po kakšnih kriterijih naj bi se določali presežki, ni bilo. Ko pa je sindikat pristopil na upravo z zahtevo, naj 'igra po notah', je vendarle naredila program in pravilnik o določanju presežnih delavcev. In zdaj določanje presežnih delavcev poteka mnogo bolje kot prej.

"Število zaposlenih pa se bo še krčilo?"

"Še. Samo za zdaj se še ne ve, do kake mere. Direktor nam je dejal, da je treba število zaposlenih spraviti na takšno raven, da jih bo tovarna lahko preživljala. Ne vemo pa, kakšen naj bi bil ta obseg."

"Kar se dogaja v dolenski in belokrajnski tekstilni industriji, je tipično za tekstilno industrijo v celoti," nam je dejal **Jože Miklič**. "Tekstilna podjetja v Sloveniji, ki so za zdaj še obstala, morajo

Marija Tratar: Za sindikat je odpoved kolektivne pogodbe nična, ker je uprava zamudila rok za odpoved, poleg tega pa jo direktor še vedno uporablja, kadar mu to koristi.

izpeljati prestrukturiranje proizvodnje, iskati nove trge, zmanjšati število zaposlenih, se dezinvestirati, modernizirati in finančno konsolidirati. Novoteks-Tkanina je že nekaj mesecev v prisilni poravnavi, Labod pa se reorganizira in prestrukturira, da bi zmanjšal stroške. Podjetji si prizadevata zmanjšati stroške dela z zmanjševanjem števila zaposlenih in zmanjšanjem njihovih pravic iz dela.

Težave v tekstilni industriji pa povzročata dosti slabša vodstvena kadrovska struktura kot pred leti. Zato zaradi pomanjkljivega znanja postopkov ne znajo izpeljati pravilno, brez konfliktov, in zato prihaja do zastojev pri izvedbi ali celo zavračanja projektov."

"V Labodu se prav ta trenutek rešuje vprašanje presežnih delavcev v strokovnih službah. Ali je pri tem bilo storjenih kaj napak, ki ste jih omenjali uvodoma?"

"Pravkar izdajajo odločbe trajno presežnim delavcem, ki jih je bilo prvotno v programu reorganizacije prek 50, ker pa so pred sprejetjem programa izpeljali projekt zmanjšanja števila zaposlenih po sporazumni varianti (čeprav je bilo precej teh 'sporazumov' izsiljenih, zlasti pri manj izobraženih delavcih), je na koncu na seznamu presežnih delavcev ostalo le 30 ljudi. Ti so zaposleni predvsem v skupnih službah Laboda."

"Pri kadrovske selekcije je v ozadju pogosto vprašanje, ali ne gre morda tudi za osebne zamere?"

"Prizadeti delavci pogosto menijo, da so bili šikanirani. Če hočemo sumničeno odpraviti, mora sindikat sodelovati že v predhodnih postopkih. Z obveščanjem sindikata in zaposlenih zagotavljamo večjo informiranost članov sindikata ter preprečujemo nekorektnost postopka. Ponavadi predsedniki sindikatov v podjetjih nimajo dovolj znanja, zato jim pomagamo na območni organizaciji. Pomagamo tudi sindikatu v Labodu. Za upravo je to ovira, kajti strokovna raven obeh pogajalcev je vsaj enakovredna, kar preprečuje ali vsaj otežuje poenostavljene odločitve. Zato smo nezaželeni, včasih pa celo območno organizacijo sindikata poskušajo izločiti iz reševanja teh problemov.

V Labodu je težava tudi v tem, da so programe izdelali pozno in se jih je mudilo sprejemati. Faza sporazumnega odpuščenja je trajala predolgo, in namesto da bi uprava s sindikatom preverila, ali so kriteriji za ugotavljanje presežnih delavcev v redu ali ne, ga je najprej zaobšla. Zaradi tega se je izpeljala programa zataknila.

V Labodu so ti dogodki tekli v zadnjem trenutku, nečisto, nepregledno in ne vemo, ali je bil program presežnih delavcev ob naših pripombah sprejet ali ne. Uprava o tem ni dala jasnega sklepa. Na koncu koncev ne vemo, ali je treba sprožiti arbitražo ali ne. Temu bi dejal ribarjenje v kalnem, kar ni dobro, ker bo projekt v celoti padel, če pride do tožbe le enega samega delavca.

Pri programu reševanja presežnih delavcev in pri merilih za določitev presežnih delavcev smo

v sindikatu vztrajali, da veljajo kriteriji iz kolektivne pogodbe in da jih je mogoče spremeniti samo z aneksom k pogodbi.

Na območni organizaciji skušamo delovati preventivno in korektno, če pa gredo nekateri dogodki mimo nas, mora potem pravna služba reševati, kar se rešiti da. Ne morem reči, da imamo z vodstvom Laboda kakšen spor. Imam pa občutek, da se o nekaterih stvareh dogovarjamo, nekatere pa tečejo mimo sindikata. To pa je slabo tudi za razvoj podjetja."

"V Labodu je uprava že pred časom odpovedala podjetniško kolektivno pogodbo. Zakaj še ni dogovora o novi?"

"Prepričani smo, da je bila kolektivna pogodba odpovedana en dan po roku za takšno odpoved, zato menimo, da kolektivna pogodba še velja. Na skupnem sestanku maja lani smo se dogovorili, da arbitraže ne bomo sprožili, ker je podjetniško kolektivno pogodbo v resnici treba posodobiti in se dogovorili o pripravi nove pogodbe. To bi lahko bilo urejeno pred določanjem presežnih delavcev. Ker pa kolektivna pogodba ni dorečena, je tik pred pogajanjem nerešeno prav-

Gregor Tršar: Uprava je sprva hotela določiti presežne delavce brez programa reševanja in pravilnika o merilih za določanje presežkov, potem pa jo je sindikat prisilil, da je oba dokumenta pripravila. Zdaj teče določanje presežnih delavcev povsem drugače, brez problemov.

no stanje, kaj velja in kaj ne. Vodstvo pritiska na sindikat strokovnih služb, da bi pristal na urejanje dela pravic zaposlenih s pravilnikom, kar pa ni v skladu z našo sindikalno politiko. Ne strinjamo se, da so v kolektivni pogodbi zapisane manj pomembne pravice, važne pa v pravilniku.

S pritiski smo dosegli, da je uprava pripravila osnutek podjetniške kolektivne pogodbe. Vendar se brez tarifnega dela nimamo kaj pogajati o sprejetju nove kolektivne pogodbe, zato smo iz načelnih razlogov zavrnili pogajanja, dokler predlog nove kolektivne pogodbe ne bo celovit.

Strokovna služba podjetja je obrazložila, da niso mislili kolektivne pogodbe izdelati brez tarifnega dela, ampak da je niso uspeli pripraviti zaradi obilice drugega dela.

Mislil pa, da smo upravičeno previdni, kajti poslali so nam le normativni del kolektivne pogodbe, ki vsebuje tudi končne in prehodne odločbe, in zato deluje kot celovit dokument."

"Kaj velja v času med eno in drugo kolektivno pogodbo?"

"Pravic se načeloma ne sme spreminjati, dokler to ni javno dorečeno. Treba je pač povedati, po katerem aktu jih spreminjate (znižujete). Dokler ni novega predpisa, strokovne službe uporabljajo starega."

"Torej pritisk z odpovedjo ni tako hud, kot se zdi?"

"Ne, edinole, če sindikat ne ve, kaj storiti, lahko vodstvo s takim pritiskom kaj doseže. Če pa sindikat ve, kakšne so lahko posledice, je pritisk manj pomemben; če pa ima še zaupanje članov, pa to sploh ni močan pritisk, saj sindikat lahko v vsakem trenutku odgovori z nasprotnim pritiskom – stavko.

Zame je večji problem kršenje jasnih predpisov in s tem se ukvarjamo v dosti večji meri."

B. R.

Zbor 200 odpuščenih delavcev Emone Blagovni center

Sindikrat bo ščitil njihove pravice, tudi pravico do odpravnine

Sandi Bartol, sekretar Sindikata delavcev trgovine Slovenije (SDTS) je prejšnji petek povabil 200 odpuščenih delavcev podjetja Emona Blagovni center na pogovor, na katerem naj bi zvedeli, kaj lahko sindikat naredi zanje. Na sklepe o odpustitvi se skoraj ni smiselno pritožiti, sindikat pa lahko poskrbi, da boste prejeli vse, kar vam po zakonih in kolektivni pogodbi gre, da ne boste odšli goli in bos, je poudaril sekretar Sindikata delavcev trgovine Slovenije.

«Na današnji pogovor sem povabil direktorja in prokurista Emone Blagovni center (EBC), vendar sta udeležbo odklonila. Pogovarjal sem se z direktorjem in prokuristom EBC, sodelovala je tudi Jana Por, predsednica SDTS v EBC. Direktor nam je povedal, da bi podjetje, če ne bi odpustilo delavcev, slej ko prej šlo v stečaj. Zato so se v podjetju odločili za prisilno poravnavo in na njej temelječo finančno reorganizacijo. Zaradi razbremenitve poslovanja so se odločili tudi za 200 presežnih delavcev. Pravno-formalno tega ukrepa podjetju ni mogoče očitati. Podjetje v postopku finančne reorganizacije se pri odpuščanju delavcev ni dolžno ozirati na socialne ali druge kriterije. Ker se je name obrnilo veliko delavcev, ki so se zaradi odpustitve znašli v veliki socialni stiski, sem vodstvo podjetja vprašal, ali so pripravljeni, da bi skupaj ugotovili, ali je najbolj prizadete mogoče izločiti. Tega niso hoteli sprejeti, sklicevali so se le na kruto logiko kapitala. Direktorju sem zato

povedal, da bo naš sindikat uporabil vsa razpoložljiva sredstva za zaščito odpuščenih delavcev.

Povedal sem mu tudi, da imate odpuščeni delavci pravico do letošnjega dopusta, če ga ne morete izkoristiti, je delodajalec to dolžan plačati. Glede tega se je direktor z nami strinjal.

Najtežje vprašanje pa je bila pravica vas odpuščenih delavcev do odpravnine. Dovedoval sem, da imajo odpuščeni to pravi-

Na Bartolovo povabilo je v Dom sindikatov prišlo kakšnih 100 odpuščenih delavcev Emone Blagovni center.

Več delavcev se je posvetovalo s predstavniki območne organizacije ZSSS Ljubljana z okolico, kjer bodo dobili pravno pomoč.

ki so bili nezakonito odpuščeni.«

Za Bartolom je delavec spregovoril še pravnik območne organizacije ZSSS Ljubljana z okolico Igor Vresk. Po njegovih besedah se zoper sklep o prenehanju delovnega razmerja ne spleča pritoževati. Pritožiti se spleča le tistim, ki so posebej zaščiteni, na primer invalidom 2. kategorije. Je pa od jamstvenega sklada mogoče zahtevati in dobiti eno minimalno plačo na račun odpravnine. Za odpravnine, če jih

podjetje ne prizna, so delavci pač prisiljeni tožiti. Z vsako tožbo bo treba plačati sodno takso, njena višina je odvisna od višine zahtevka. Tožitelji morajo računati, da je najmanjša taksa (za zahtevek do 150.000 tolarjev) 9000 tolarjev. Plačila takse so lahko oproščeni le tisti, ki na člana družine ne prejmejo več, kot znaša zjamčena plača. Sandi Bartol je delavcem še pojasnil, da imajo vsi člani SDTS pravico do brezplačne pravne pomoči. Socialno ogroženi imajo tudi pravico do solidarnostne pomoči.

Na pogovoru so udeleženci govorili tudi o svojih lastninskih pravicah. EBC je med redkimi družbami, v katerih so zaposleni največji lastniki in so za svojo zaščito ustanovili tudi družbo pooblaščenko. Za to so poleg certifikatov dajali tudi del zaslužka. Notranji odkup naj bi bil zaključen šele pri-

Sandi Bartol je poročal o rezultatih pogovora z vodstvom Emone Blagovni center.

co tako na podlagi naših zakonov kot mednarodnih konvencij, saj so delo izgubili brez svoje krivde. Temu je direktor ugovarjal, češ da je praksa različna. To pomeni, da bo o odpravninah moralo odločiti sodišče. Odpusti so lahko problematični zlasti zaradi tega, ker sklepi, ki ste jih prejeli odpuščeni, ne vsebujejo nobenih pravic in vas napotujejo le na zavod za zaposlovanje. Sindikat bo lahko pravno ščitil le tiste,

hodnje leto. Večina zaposlenih se je za to odločila, ker so jim šefi obljubljali, da bodo njihova delovna mesta tako varnejša. Del denarja za notranji odkup naj bi bil uporabljen za druge namene. Udeleženci sestanka so želeli zvedeti, kako lahko uveljavijo svoje lastninske pravice ali to vnovčijo. Poučili so jih, da je premoženje EBC še zelo veliko in da naj zlasti pazijo, da se ne bo zmanjšalo ali kar izpuhtelo. Za zaščito lastniških interesov naj bi skrbela posebna skupina odpuščenih delavcev, v katero so imenovali Jano Por, Andreja Salamona, Kristino Pevec, Jerneja Kerenčiča in Antona Fistroviča, ki se bo v teh dneh sestala na sedežu SDTS.

Udeleženci pogovora so nam povedali še marsikaj, kar bo treba pojasniti. Najprej to, da je uprava podjetja prodala počitniške

zmogljivosti in upravno stavbo na Trubarjevi ulici v Ljubljani, vendar ni jasno niti, za koliko niti kam je šel denar.

V podjetju je bilo do sedaj 450 zaposlenih, odpuščenih naj bi bilo 200, še 60 pa naj bi letos izkoristilo možnost upokojitve. Za vse to bi EBC morala pripraviti program, vendar ga prizadeti niso imeli možnost videti, kaj šele proučiti. Tudi programa prisilne poravnave večina odpuščenih delavcev ni mogla spoznati.

EBC ima v Ljubljani šest diskontov, v katerih se je promet v zadnjih letih izjemno zmanjšal. Kupce so prevzeli novi trgovski centri, Merator, Leclerc ... Največ dohodka je EBC ustvarjala z gosistično dejavnostjo. Ali bo zmanjšanje števila zaposlenih za več kot polovico, ob nezmanjšanih trgovskih po-

licah, izboljšalo rentabilnost, je vprašanje za znanstveno fantastiko. Bolj kot odpuščanje delavcev bi rešitev morali iskati v preureditvi trgovin in povezavi z bolj organiziranimi trgovskimi družbami

Nekateri od delavcev, s katerimi smo se pogovarjali, so prepričani, da je potapljanje EBC v veliki meri povezano s prevzemi Savinjske trgovske družbe in Žane, v kar je podjetje šlo brez svojega denarja. Prevzeti družbi pa naj bi s svojim ravnanjem EBC prizadejali še dodatno škodo. Program prisilne poravnave naj bi bil po nekaterih mnenjih korak v smeri prilastitve velikega premoženja od nekoga, ki sedaj deluje v ozadju in lahko vpliva na poteze uprave in nadzornega sveta EBC.

Franček Kavčič

ODMEVI

Tjaša Logar, sekretarka Območnega odbora Sindikata delavcev trgovine Slovenije za Zasavje, je v Novi Delavski enotnosti št. 6. navedla, da so se problemi zaposlenih v Potrošnji Zagorje zaostri do te mere, da jih je mogoče reševati le z javno objavo. Ta izjava me je začudila, ker niti s strani IO sindikata, niti s strani sveta delavcev ali kogarkoli od zaposlenih o takih zaostritvah doslej nisem bil seznanjen. Tudi o vsebini pred kratkim izobešenega Pisma članom sindikata Potrošnje, podpisanega od Tjaše Logar, v katerem je člani sindikata seznanila s pravico, da svoje podjetje tožijo zaradi negativne stimulacije, nisem bil od nikogar obveščen. Ker je bila v pismu omenjena tudi direktorjeva funkcija, sem zanj pisno prosil predsednika Območnega sindikata, da bi lahko po svoji službeni dolžnosti ukrepal in se po potrebi posvetoval tudi z našim pravnim zastopnikom, vendar nisem dobil odgovora.

Pravilna je ugotovitev, da je bila 6. 11. 2000 izdana odločba inšpektorice za delo z v članku navedenimi nalogami za odpravo nepravilnosti na področju merjenja skupinske in individualne uspešnosti. Logarjeva trdi, da se podjetje na odločbo ni odzvalo in da tudi odpravilo ni ničesar. Očitno kljub tesnemu sodelovanju z Inšpektoratom za delo, ni seznanjena z zapisnikom Inšpektorata z dne 18. 1. 2001, v katerem je poleg drugega navedeno, da se postopek nadzora ustavi, ker se odločba izvršuje.

Napačna in strokovno oporečna je tudi njena interpretacija, da imamo v podjetniški kolektivni pogodbi določila, ki destimulirajo odsotnost zaradi bolezni. Prav na pobudo IO sindikata z dne 28. 11. 1997 in 26. 3. 1998 smo v kolektivno pogodbo vnesli določilo, ki stimulira tiste delavce, ki prispevajo k realizaciji planiranih

efektivno opravljenih ur, s 6 odstotki na osnovno plačo. Torej ne gre za destimulacijo, ampak za stimulacijo, za katero se je zavzemal sindikat družbe, za kar pa verjetno Logarjeva ne ve.

Individualno stimulacijo določam ob upoštevanju predlogov poslovodij oz. vodij sektorjev in po lastni oceni, kajti na osnovi dobrega pregleda nad osebno angažiranostjo posameznih delavcev mi pri 100-članskem kolektivu to ni pretežko.

Logarjeva trdi, da takšnega obravnavanja plač v nobeni trgovski družbi v naši državi ni. O takšni širini njenega poznavanja resno dvomim, kajti še obljube, dane na skupnem sestanku z izvršnim odborom sindikata družbe 6. 6. 2000, da bo pridobila in posredovala podatke o povprečnih plačah zgolj trgovine Zasavja, do danes ni realizirala.

Glede plačila nadur ima gospa

vor z menoj. Skupni sestanek, predviden za 11. decembra 2000, pa je res odpadel zaradi mojih obveznosti v Eri, d. d. Velenje. Po tem terminu so se dogodki odvijali po scenariju gospe Logar, vse do izdaje zgoraj omenjenega Pisma.

Glede nove podjetniške kolektivne pogodbe le naslednje: v javno razpravo smo jo dali 10. 1. 2000 in ne 15. 1. 2000 in pričakovali od vseh zaposlenih nanjo sugestije, pripombe in predloge. Svet delavcev, kljub temu, da je predsednica preklicala vse poslovalnice pred sejo, nanjo ni dobila niti ene pripombe, sindikat pa je predlagal podaljšanje roka do konca februarja za pripravo konkretnih predlogov in dopolnitev, s čimer sem se strinjal, pa tudi s tem, da dobi predsednik sindikata osnutek PKP za nadaljnjo obravnavo.

IO sindikata mi je 30. 1. 2001 tudi

Ga bodo tožbe prisilile k razumu

Sem res brez razuma?

Logarjeva prav. Res smo kršili 25. člen ZTPDR in v nekaterih primerih presegli dovoljen mesečni fond nadur, vendar so delavci dobili vse ure plačane, niso delali kot »dinarji«, kar Logarjeva trdi za vajuje, čeprav v podjetju nimamo nobenega vajuja.

18. januarja je Tjaša Logar obvestila člani sindikata, da je IO sindikata podjetja direktorju predlagal pogovor o ureditvi razmer, vendar do njega ni prišlo. Neobveščen bralec bi lahko iz takšne interpretacije zaključil, da sem odklanjal kakršenkoli pogovor o tem. Resnica je drugačna. Od sredine lanskega leta sva se s sekretarjem SDTS in z vsakokratnim vedenjem predsednika sindikata Potrošnje dogovarjala o skupnem sestanku, vendar so se termini tudi zaradi preobremenjenosti funkcionarjev sindikata prestavljali, dokler mi sekretar SDTS 26. 10. 2000 ni sporočil, da skupni sestanek odpade, ker bo najprej prisoten na sestanku IO, nato pa bo, če se bo pokazalo za potrebno, tudi razgo-

predlagal skupni delovni sestanek, na katerem naj bi predstavil gospodarski načrt 2001 in ostale kriterije za oblikovanje meril za ocenjevanje delovne uspešnosti. Ta sestanek sem predlagal za 19. 2. 2001, vendar sem 15. 2. 2001 prejel obvestilo, da zaradi premajhnega števila prejetih izvodov osnutka PKP odstopajo od obveze, da bodo do konca februarja oblikovali nanj pripombe, moj predlagani termin razgovora o gospodarskem načrtu pa prestavljajo v mesec marec. Logarjevo zato resno sprašujem, kdo ima s kom negativno izkušnjo.

Neupravičeno se nam očita tudi, da nismo delavcu, ki smo ga napotili na izobraževanje, povrnili potnih stroškov. V času mojega vodenja podjetja se je nekaj delavcev res izobraževalo, vendar na svojo željo. Čeprav ne bi bilo potrebno, je družba zanje prispevala polovico šolnine. Prav tako nismo nikomur onemogočali strokovnega izobraževanja.

Živilski in ostali zdravniški pregledi

se opravljajo na medicini dela v Zagorju, torej ne gre za potovanja iz kraja v kraj. Glede ostalih povračil (opravljanje higienskih minimumov in VPD v Trbovljah), pa se je gospa Logar 6. 6. 2000 obvezala, da se bo po pravni plati pozanimala, ali delavcem takšno povračilo pripada. Žal še vedno čakamo na njeno informacijo.

Njena kritičnost do ravnanja s presežnimi delavci kaže na premajhno poznavanje delovnopravne zakonodaje. Vsi primeri prevzema delavcev s strani najemnikov gostinskih lokalov so bili izvršeni po veljavni zakonodaji, ljudje pa pri novem delodajalcu zaposleni za nedoločen čas z vsemi pravicami in obveznostmi, kot so jih imeli v Potrošnji.

Logarjeva je pred dnevi na lokalnem radiu poslušala mojo razlago, da podjetje ustvarja dobiček. Ali je morda tudi to vredno obsojanja? Ali bi bilo bolje, da bi šlo podjetje v stečaj, za kar so bili pred mojim prihodom vsi pogoji. Zanima me, kolikokrat so bili predstavniki območnega sindikata v Potrošnji pred mojim prihodom, ko so delavci neredno prejeli celo zmanjšane plače, bili večkrat brez regresa in raznih dodatkov, morali sami plačevati inventurne manke, delali na dure brez plačila, ko je firma izgubljala na sodišču delovne spore zaradi nezakonitega odpuščanja, ali pa je sprejemala v delovno razmerje delavce brez sprejetih sklepov za to pristojnih organov. Nekateri kandidati za direktorsko mesto so še pravočasno obupali z obrazložitvami, da firma ne rabi direktorja, ampak rešitelja. Dopuščalo se je zastiranje disciplinskih postopkov, da ne govorim o zavajanju delavcev glede pravih poslovnih rezultatov.

Očitno pa je Logarjeva preslišala, da smo od leta 1997 do leta 1999 pokrili vso izgubo iz preteklih let v višini 90 milijonov tolarjev, do konca leta 2000 investirali 140 milijonov v posodobitev poslovanja, da se sedaj pripravljamo na novo investicijo, ki naj bi poleg vsega ostalega omogočila tudi socialno varnost zaposlenih in res, kot je slišala, že drugo leto poslujemo s čistim dobičkom.

Emil Štern, direktor Potrošnje

“Delavci Aerodroma Maribor že vrsto let živimo v nezavidljivih ekonomskih in socialnih razmerah, saj je naše podjetje že osmo leto v krizi. V zadnjih mesecih pa se kriza spreminja v agonijo,” pravi predsednik sindikata delavcev prometa in zvez v podjetju Aerodrom Maribor Božo Dobršek. “Prejšnji teden so se iztekli trije meseci, odkar nismo prejeli plač, regresov za malico, povračila prevoznih stroškov in drugih materialnih stroškov. Poleg tega nam podjetje dolguje polovico lanskega regresa za letni dopust, jubilejne nagrade in še nekatere stroške. Minevata dva meseca od zaprtja letališča za ves promet. Čeprav je bilo veliko sestankov in pogovorov, rešitve za našo agonijo še ni videti in delavci smo večinoma na čakalju.”

Po Dobrškovih besedah so v najhujšem položaju delavke in delavci samohranilci, nič lažje pa ni tistim družinam, kjer sta v podjetju Aerodrom Maribor zaposlena oba zakonca. Mednje spada tudi družina Boža Dobrška.

“Ker ne dobivamo plač, je socialna varnost naših družin ogrožena. Mnogi člani SDPZ so na svoj sindikat že naslovili vlogo za solidarnostno pomoč. Pričakujem, da bodo njihove vloge hitro rešene, saj so nekateri delavci zares že v hudih težavah.”

Prejšnji teden je nadzorni svet Aerodroma Maribor na seji, na kateri so sodelovali tudi predstavniki delavcev in vodstvo podjetja, delavcem ponudil v razmislek predlog, naj svoje terjatve spremenijo v lastniške deleže podjetja. Konec prejšnjega tedna so se delavci sestali na zboru delavcev. Ker jim ni mogel nihče zagotoviti, da poleg podjetja in delovnih mest ne bodo propadle še njihove terjatve, omenjenega predloga niso sprejeli.

Ker podjetje delavcem ne more izplačevati ničesar, so predstavniki sindikata v podjetju že obiskali delovno inšpekcijo. Na podlagi njihovih informacij in prijav delavcev bo inšpekcija izdala ureditveno odločbo ter podjetju naložila, naj de-

Mariborsko letališče je zaprto že dva meseca

Božo Dobršek: Delavci, ki že tri mesece nismo prejeli plač, smo se po pomoč zatekli na inšpekcijo dela. Mnogi so za solidarnostno pomoč zaprosili tudi naš sindikat.

lavcem v mesecu dni izplača terjatve. Če podjetje tega ne bo zmoglo, se bodo delavci lahko prijaviili na zavodu za zaposlovanje kot brezposelne osebe.

Na začetku tega tedna je Maribor obiskal minister za promet Jakob Presečnik in se z mariborskim županom Borisom Sovičem pogovarjal tudi o sanaciji letališča. Po pogovoru je Presečnik dejal, da je država zainteresirana za obratovanje alternativnega letališča v Mariboru. Po njegovih besedah bo ekspertna skupina ministrstva v sodelovanju s strokovnjaki iz občin Maribor, Hoče-Slivnica in Miklavž na Dravskem polju, ustanovitelj Aerodroma Maribor, še v tem tednu podrobno proučila razmere ter vladi predlagala ustrezne rešitve.

Presečnik je še omenil, da je ministrstvo za promet že konec januarja za mariborsko letališče predlagalo prisilno poravnavo, vendar predlog ministrstva ni bil upoštevan. Po njegovih besedah bi z določenimi korekturami veljalo proučiti, ali je tedanji predlog ministrstva še uresničljiv, saj bi bil stečaj podjetja problematičen.

Sovič pa je povedal, da je za prisilno poravnavo podjetja treba zagotoviti določena sredstva, vendar doslej vlada o tem ni imela jasnega stališča.

Po Presečnikovih besedah naj bi vlada o usodi Aerodroma Maribor odločala najkasneje v četrtek prihodnji teden. Očitno bodo do takrat morali počakati tudi delavci, saj se bodo nato z lažjim srcem odločili, ali bodo zaradi neizplačevanja plač dali odpoved in si zagotovili socialno varnost na zavodu za zaposlovanje ali pa bodo zaradi sanacije podjetja še naprej stiskali zobe in čakali na boljše čase.

T. K.

Okrogla miza o zapiranju prostocarinskih prodajal v Sentilju

Še zadnji poziv poslancem!

“Sindikat delavcev gostinstva in turizma Slovenije predlaga, da se rok za preoblikovanje prostocarinskih prodajal (PCP) podaljša najmanj do konca leta 2001. Le tako bi podjetja lahko omogočila prekvalifikacijo zaposlenih v teh prodajalnah in odprla nova ustrezna delovna mesta, da ne bi delavci izgubili dela in s tem svoje socialne in materialne varnosti,” so poudarili na okrogli mizi s temo “Zaprte oziroma preoblikovanje PCP naj bi se zgodilo na plečih zaposlenih delavcev”, ki jo je v torek v Sentilju organiziral republiški odbor Sindikata delavcev gostinstva in turizma Slovenije v sodelovanju s svojimi sindikalnimi podružnicami v Termah Maribor in Kompas MTS. Okoli 80 sindikalnih zaupnikov in članom

sindikata iz PCP so se pridružili **Dušan Semolič, Karmen Leban, Lojze Raško, Pavle Vrhovnik in Branka Jurak**. Od povabljenih poslancev iz obmejnih območij se je vabilu odzval samo **Franc Pukšič**. Sodelovala sta tudi šentiljski župan **Edvard Čagran** in predsednik Policijskega sindikata v Podravju **Vlado Marinič**.

Dosedanje aktivnosti sindikata za določitev razumnega roka za preoblikovanje PCP so predstavili predsednika sindikalne koordinacije v Kompas MTS **Djurica Bogdanov**, sindikalna zaupnica **Vera Kramberger**, predsednik sindikata v Termah **Milan Krajišnik** in sekretarka republiškega odbora Sindikata gostinstva in turizma **Karmen Leban**. Povedala je, da

sta z Dušanom Semoličem predsedniku državnega zbora **Borutu Pahorju** predala peticojo proti zaprtju prostocarinskih prodajal do sredine leta, ki jo je podpisalo 5640 delavcev in njihovih družinskih članov.

Predsednik ZSSS **Dušan Semolič** je dejal, da Slovenija s preoblikovanjem PCP prehiteva. Poudaril je, da se bodo morali politiki, ki se pogajajo o vstopu države v Evropsko unijo, v bodoče začeti pogajati tudi s prizadetimi. Poslanec **Franc Pukšič** je podprl Lebanovo in Semoliča in dodal, da bo po njegovih informacijah vladajoča koalicija glasovala za zakon. Na ta način se bodo tisti, ki so Sloveniji z nespametnimi in neodgovornimi obljubami prizadejali veliko škodo, pred bruseljskimi uradniki poskušali prikazati kot proevropsko usmerjeni politiki. Če opozicija enotno nastopi proti zakonu, pa lahko neupravičeno dobi etiketo protievropskosti. Pukšič se je zavzel za bolj končna in enakopravna pogajanja z Evropsko unijo.

Udeleženci okrogle mize so po razpravi sprejeli stališča in jih poslali poslancem državnega zbora. Vanje so zapisali, da od vlade zahtevajo, naj v letošnjem proračunu

zagotovi sredstva za prestrukturiranje podjetij in reševanje delovnih mest, ki so ogrožena zaradi zapiranja PCP. “Sindikati ostro nasprotujejo dejstvu, da bodo delavci izgubili delo in socialno varnost, predvsem in samo zaradi politike, ki zaradi svoje nepokončne drže Evropski uniji ne zna ali noče z argumenti reči ne! Iz Evropskega sporazuma o pridružitvi ne izhaja mednarodna pravna obveza predčasnega zapiranja oziroma preoblikovanja PCP. Obveznosti bi lahko nastopile šele z dejanskim vstopom Slovenije v unijo, to je realno okoli leta 2005 oziroma 2007.”

Udeleženci okrogle mize so državnozbornske poslance pozvali, naj s svojim glasovanjem o spornem zakonu zagotovijo potreben čas za prestrukturiranje podjetij in ohranitev delovnih mest. Če bo državni zbor sporni zakon sprejel, bodo ob pomoči svojega sindikata državo tožili za odškodnino. Ustavnemu sodišču bodo poslali pobudo za presojo ustavnosti zakona. Ministra za evropske zadeve pa bodo sproti javno obveščali o vsakem delovnem mestu, ki bo propadlo zaradi sprejetja spornega zakona.

T. K.

Ustavno sodišče proti oženju pravic delavcev zavarovalnic

Drago Ščernjavič, sekretar Sindikata finančnih organizacij Slovenije, povezanega v ZSSS, je maja lani ustavnemu sodišču predlagal, naj oceni ustavnost 3. člena, 5. odstavka 22. člena in 29. člena zakona o lastninskem preoblikovanju zavarovalnic. Ustavnemu sodišču je predlagal, naj te sporne določbe razveljavi. V obrazložitvi je zapisal, da ti člani postavljajo zaposlene v zavarovalnicah v neenakopraven po-

ložaj v primerjavi z drugimi delavci v gospodarstvu.

Ustavno sodišče je na seji 1. februarja letos sprejelo pobudo za oceno ustavnosti 22. člena in tretjega odstavka 29. člena zakona o zavarovalništvu. Hkrati je sklenilo, da se izvajanje spornih določb zakona za drži do končne odločitve ustavnega sodišča.

Kot piše v obrazložitvi sklepa ustavnega sodišča (sodniki so ga

sprejeli soglasno), je sindikat kot pobudnik postavil pod vprašaj rešitev, po kateri delavski direktor v zavarovalniški družbi ne more biti član uprave, in rešitev, po kateri člani nadzornega sveta iz vrst delavcev ne morejo sodelovati pri odločanju o bistvenih odločitvah iz pristojnosti nadzornega sveta. Predlagatelj je svojo pobudo utemeljeval tudi z bojznijo, da bodo zavarovalnice spremenile svo-

je statute in z njimi bistveno omejile pravice delavcev do soupravljanja.

Ustavno sodišče je pri pobudi za začasno zadržanje spornih členov tehtalo med škodljivimi posledicami izvrševanja ali neizvrševanja zakona. Ker je ocenilo, da je lahko ožene pristojnosti predstavnikov delavcev v organih družb poseg v njihovo ustavno pravico, je pobudo sindikata sprejelo.

Poskusi različnih subjektov za omejitev soupravljaljskih pravic zaposlenih so pogosti. Ta sklep ustavnega sodišča je resen korak k temu, da se ti poskusi, ki so v nasprotju z evropskimi standardi, ne bodo ponavljali.

F. K.

V Mercatorju Dolenjska zgladili spor o dopustih

V podjetju Mercator Dolenjska, v katerem je zaposlenih kakšnih 1200 trgovk in trgovcev, si je uprava nekaj časa prizadevala za skrajšanje dopustov. Ker je sindikat v podjetju temu nasprotoval, je uprava posameznikom ponujala v podpis izjave, da pristajajo na spremembo kriterijev za odmero dopustov. Zaradi tega je med zaposlenimi prišlo do velikega nezadovoljstva.

Zaradi zgladitve spora sta se v torek skupaj sestala predsednik uprave in izvršni odbor sindikata podjetja, sodelovali so tudi sekretar SDTS, sodelovali in pravica območnega od-

bora SDTS. Po večurnih pogajanjih sta predsednik sindikata Franc Kuzma in predsednik uprave Stanislav Hribar podpisala dogovor. V njem med drugim piše, da bodo aktivnosti za podpisovanje izjav o strinjanju s spremembo kriterijev za letni dopust ustavljene. Že pridobljene pisne izjave (menda jih je bilo več sto) se štejejo za brezpredmetne in jih vodstvo podjetja ne bo uporabilo za noben namen.

Oba podpisnika dogovora sta se še zavezala za vzdrževanje socialnega miru in razvijanje korektnih partnerskih odnosov.

F. K.

V Grastu pripravljajo nov pravilnik o delovnih razmerjih

V družbi Grasto pripravljajo nov pravilnik o delovnih razmerjih. Z njim nameravajo urediti pravice in obveznosti zaposlenih na podlagi kolektivne pogodbe za dejavnost poslovanja z nepremičninami in drugih predpisov.

Sindikat in svet delavcev aktivno sodelujeta pri oblikovanju tega za delavce pomembnega akta. Predsednik sindikata Franc Hribar pa je na podlagi pooblastil članov sindikata prejšnji teden vložil ugovor na sklepe o novi odmeri dolžine letnega dopusta.

Justi Arnuš

Franc Hribar, predsednik sindikata Grasto: "Minimalno število dni letnega dopusta po kolektivni pogodbi je 20 in ne 18 dni."

Podjetje Induplati ne bo odpuščalo

Prejšnji teden sta se na skupni seji sestala sindikat in svet delavcev podjetja Induplati Jarše. Sodelovali so tudi predstavniki vodstva družbe, predsednik republiškega odbora STUPIS-a in sekretarka Območne organizacije ZSSS Domžale.

Direktor družbe Đorđe Mihajlovič je podal krajšo informacijo o poslovanju družbe v preteklem letu in pojasnil načrte za naprej. Poslovanje ni bilo dobro, v načrtu pa ni odpuščanje delavcev, ampak čim hitrejša sanacija. Ta temelji na večji odgovornosti za izvajanje programov, boljšem sodelovanju in dobrih komunikacijah z vsemi zaposlenimi ter na zagotovitvi sredstev za financiranje razvoja novih izdelkov.

Člani sindikata in sveta delavcev so se seznanili tudi z nalogami na področju varnosti in zdravja pri delu. Sekretarka območne organizacije Justi Arnuš je predstavila novi zakon, ki nalaga delodajalcem, svetom delavcev in sindikatom številne

Milica Pirc, predsednica sveta delavcev, Vinko Kepec, predsednik sindikata, in Đorđe Mihajlovič, direktor podjetja Induplati Jarše, na skupni seji sveta delavcev in sindikata.

naloge in odgovornosti za doseganje ustrezne varnosti zaposlenih pri delu in njihovo zdravje. Vodstvo družbe se zaveda pomembnosti ureditve tega področja v podjetju in je zato zagotovilo, da bo poskrbelo za vzpostavitev učinkovitega sistema kulture varnega in zdravega dela. Pričakujejo, da jim bo na tem področju priskočilo na pomoč tudi združenje tekstilnih podjetij.

Na skupni seji so začeli tudi razpravo o pripravi načrta za delo v prihodnje. Ugotovili so, da za delo v sindikatu oz. svetu delavcev ni dovolj le pripravljenost za sodelovanje. Menili so, da je potrebno mnogo več, predvsem precej različnega znanja in poznavanja funkcije sveta delavcev oz. sindikata v podjetju. Zato se bosta svet delavcev in sindikat kmalu ponovno sestala - vsak na svoji seji. Lotila se bosta konkretne priprave programa dela.

Justi Arnuš

Pogovor s predsednikom in sekretarjem SDE v Dravskih elektrarnah Maribor Ervinom Kosom in Bojanom Majheničem

V Dravskih elektrarnah podpisali podjetniško kolektivno pogodbo

Veriga hidroelektrarn na Dravi je pred desetletjem zagotavljala 26 odstotkov slovenskih potreb po električni energiji. Sredi devetdesetih let začeta prenova dravskih elektrarn bo njihovo skupno moč krepko povečala. Prenova je zahtevna naloga tudi za vse zaposlene v podjetju Dravske elektrarne, saj od njih terja dodatne napore. Kako so delavci leta prenove občutili na svoji koži? O njihovem položaju in obetih za prihodnost smo se pogovarjali s predsednikom in sekretarjem Sindikata delavcev dejavnosti energetike (SDE) v Dravskih elektrarnah Maribor Ervinom Kosom in Bojanom Majheničem.

“Leta prenove so bila za delavce v našem podjetju naporna in odgovorna,” pravi Kos. “Ker je prenova od vseh zaposlenih terjala dodatne napore, se je naš sindikat dosledno boril za čim boljši položaj delavcev, kar je tudi sicer njegova osnovna naloga. Reči moram, da smo delali prizadevno in da smo bili pri tem uspešni - v veliki meri tudi zaradi dobrih in korektnih odnosov z vodstvom podjetja, ki ima razumevanje za probleme in interese zaposlenih.”

Za boljši ekonomski položaj delavcev

Ervin Kos in njegovi sodelavci se zavedajo, da v takšnih sistemih, kot je elektroenergetski, bitka za ustrezen ekonomski in socialni položaj delavcev ne poteka samo v podjetjih, temveč tudi na ravni panoge in države. Zato je denimo Ervin Kos poleg tega, da vodi sindikat SDE v Dravskih elektrarnah Maribor, tudi član predsedstva SDE, podpredsednik konference elektrogospodarstva pri SDE, predsednik koordinacije podružnic SDE v hidroelektrarnah Soča, Sava in Drava, član komisije za spremljanje in izvajanje panožne kolektivne pogodbe, predsednik časopisnega sveta v časniku Naš stik (izdaja ga Elektro Slovenija) in opravlja še kakšno dolžnost v elektrogospodarskem sistemu. Naloge predsednika sindikata v podjetju opravlja skladno z določili kolektivne pogodbe dolžnost poklicno.

V Dravskih elektrarnah Maribor je zaposlenih 330 delavcev, od tega blizu 130 v skupnih službah in centru vodenja, medtem ko drugi delajo v treh poslovnih enotah - Zgornja, Spodnja in Srednja Drava in osmih hidroelektrarnah. V skladu z določili energetskega zakona se podjetje pripravlja na reorganizacijo, s katero bodo obratovanje ločili od vzdrževanja in uvedli še nekaj novosti. Tako bo podjetje pripravljeno pričakalo odpiranje domačega trga za tuje dobavitelje električne energije.

Ervin Kos: Sindikat je veliko storil za izboljšanje ekonomskega položaja delavcev, kar je tudi posledica dobrega in korektnega sodelovanja med vodstvom podjetja in sindikatom.

“Zaposleni smo kar nekako s strahom gledali na preново, saj smo se zavedali, da bo tako strokovnjakom kot delavcem prinesla nove naloge in odgovornosti ter dodatne obremenitve. Hkrati pa smo se zavedali, da je prenova za vse nas velik izziv, ki delavcem zagotavlja varna delovna mesta in dobro poklicno perspektivo,” pravi Kos.

Nekateri so se bali, da bo podjetje zaradi modernizacije prisiljeno odpustiti trajno presežne delavce. Vendarle pa je, kakor pravi Kos, podjetju

v tesnem sodelovanju s sindikatom uspelo z mehkiimi metodami rešiti vse probleme trajno presežnih delavcev tako, da ni nihče ostal brez dela in socialne varnosti.

“Res pa je, da je podjetje v minulih letih veliko pozornosti in sredstev namenilo za dodatno izobraževanje in usposabljanje delavcev ter za njihovo prekvalifikacijo, saj so bili zaradi prenove nekateri prerazporejeni na zahtevnejša dela in naloge,” dodaja Majhenič. “Zaradi tega se je še izboljšala kvalifikacijska struktura zaposlenih v podjetju, ki je v povprečju nad srednješolsko izobrazbo.”

To pa ni nič neobičajnega, saj je delo v takšnem podjetju, kot so Dravske elektrarne, zahtevno in še zlasti odgovorno, ker delavci upravljajo zelo drago opremo. Njihova moralna in materialna odgovornost je zelo velika, saj lahko ena sama napačna odločitev povzroči hudo nesrečo in milijardno škodo. Poleg tega morajo priti delavci na delo vedno, kadar je nujno, delovni proces v podjetju pa traja vse dni v letu 24 ur.

Zahtevno in odgovorno delo

Po pripovedovanju Kosa in Majheniča so se s prenovno izboljšali tudi pogoji dela. Zaradi daljinskega vodenja je pri nekaterih delih potrebnih tudi manj izvajalcev, čeprav hidroelektrarne na Dravi proizvedejo znatno več električne energije kot pred desetletjem. Strokovnjaki in delavci pa ne skrbijo samo za obratovanje hidroelektrarn, temveč po po-

Bojan Majhenič: Podjetniška kolektivna pogodba zagotavlja delavcem več pravic, kot jih imajo po panožni kolektivni pogodbi.

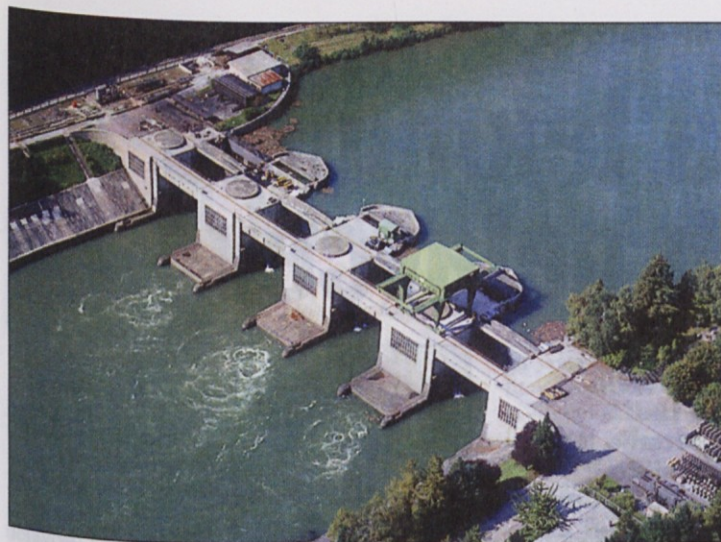
sebnem planu tudi za njihovo vzdrževanje. Kako pa so delavci plačani za svoje odgovorno in zahtevno delo? “Plače v našem podjetju so v skladu s kolektivno pogodbo elektrogospodarstva,” pravi Kos. “Izhodiščne plače znotraj sistema elektrogospodarstva pa niso enotne. Tako so določene razlike med plačami v hidroenergetskih podjetjih, v termoelektrarnah in v podjetjih za distribucijo električne energije. Sindikat v našem podjetju si prizadeva, da bi bili po plačah primerljivi v svoji dejavnosti. Zaradi poslušnega vodstva podjetja za naša prizadevanja nam je to doslej uspevalo.”

Podjetje spoštuje kolektivno pogodbo

Vodstvo Dravskih elektrarn spoštuje tudi druga določila kolektivne pogodbe. Delavci so lani prejeli regres za letni dopust, redno pa prejema tudi regres za malico ter povračilo stroškov za prevoz na delo in z dela. Lani so prejeli tudi božičnico, delavci so tudi nezgodno zavarovani. Delavcem, ki se znajdejo v stiski, podjetje pomaga s solidarnostno pomočjo, poleg tega pa skrbi tudi za dodatno izobraževanje in usposabljanje delavcev. V okviru podjetja deluje blagajna vzajemne pomoči. Podjetje delavcem nudi možnost letovanja v lastnih turističnih kapacitetah na morju in v hribovih. Tudi strokovne izlete in ekskurzije organiziramo v sklopu podjet-

Dravske elektrarne proizvedle 100 milijard kilovatnih ur električne energije

Ta ponedeljek natanko ob 13.15 uri je števec v Dravskih elektrarnah Maribor pokazal, da je osem elektrarn na Dravi od leta 1918, ko je začela obratovati Fala, proizvedlo skupno 100 milijard kilovatnih ur električne energije. Samo lani so proizvedle 2,8 milijarde kilovatnih ur (za primerjavo: Jedrska elektrarna v Krškem proizvede letno okoli 4,6 milijarde kilovatnih ur električne energije).

ja, vendar pa sindikat sodeluje pri njihovi organizaciji.

Vsako leto podjetje za delavce pripravi tudi dan kolektiva. Ta bo letos še posebej slovesen, saj bodo Dravske elektrarne proslavile 50-letnico obstoja. Na pobudo sindikata so zaposleni v Dravskih elektrarnah izvolili tudi svet delavcev. V njem je osem članov, med njimi sedem sindikalistov. Svet delavcev uspešno vodi Andrej Kovač. Svet delavcev je izvolil tudi tri člane v nadzorni svet podjetja - Andreja Kovača, Ervina Kosa in Bojana Majheniča. Tako imajo sedaj predstavniki delavcev v nadzornem svetu tretjino glasov. "Pri izbiri delavskih predstavnikov za nadzorni svet smo bili zaposleni popolnoma avtonomni. Tako je tudi pri sprejemanju drugih odločitev v svetu delavcev. Hval vredno pa je, da podjetje svetu delavcev nudi vso potrebno strokovno in pravno pomoč, po potrebi pa na željo sveta delavcev pripravi tudi kakšno analizo," pravi Kosa in Majhenič.

Uspešno delo sindikata

Od 330 zaposlenih v podjetju jih je okoli 300 včlanjenih v Sindikat dejavnosti energetike Slovenije. "V našem podjetju deluje samo en sindikat, vendar pa vse pravice, ki jih izbori sindikat, veljajo za vse zaposlene," pravi Kosa. "Člani sindikata smo organizirani po sindikalnih podružnicah, vsaka podružnica pa ima svojega sindikalnega zaupnika in njegovega namestnika. Na ravni podjetja deluje sedemčlanski izvršilni odbor, ki ga tvorijo sindikalni zaupniki iz podružnic. Izvršni odbor v razširjeni sestavi pa ima 14 članov." "Reči moram, da je delo sindikata v našem podjetju uspešno," poudarja Kosa. "O tem pričajo tudi številni dokumenti oziroma pogodbe, ki smo jih sklenili z vodstvom podjetja. Tako je sindikat z vodstvom podjetja sklenil pogodbo o zagotavljanju pogojev za delovanje sindikata v podjetju. Svet delavcev je z vodstvom podjetja sklenil pogodbo o zagotavljanju pogojev za delovanje sveta delavcev in delavskega soupravljanja. Svet de-

lavcev je prav tako sprejel svoj poslovnik, podpisano pa imamo tudi pogodbo o sodelovanju med svetom delavcev in sindikatom. Pred dnevi pa smo z vodstvom podjetja podpisali tudi podjetniško kolektivno pogodbo, ki je za delavce ugodnejša od panožne kolektivne pogodbe.

"Podjetniška kolektivna pogodba je nastajala tri leta, še zlasti intenzivno pa zadnja dva meseca," opozarja Kosa. "Za njeno pripravo smo se morali pogajati dalj časa, vendar trud ni bil zaman. Če na obeh straneh ne bi bilo volje za naporna pogajanja, tudi podjetniške kolektivne pogodbe danes ne bi imeli."

Po podjetniški kolektivni pogodbi bodo delavci dobili več jubilejnih nagrad, kot jim jih pripada po panožni kolektivni pogodbi. Pri plačah bo podjetje upoštevalo tudi težke delovne pogoje, ki so značilni le za hidroelektrarne. Podjetniška kolektivna pogodba bo izboljšala tudi položaj sindikalnih zaupnikov in delavski strani prinesla še nekatere ugodnosti.

Kako izboljšati ekonomski položaj delavcev v energetiki?

Sindikat dejavnosti energetike v Dravskih elektrarnah o svoji dejavnosti redno obvešča zaposlene tako ustno preko sindikalnih zaupnikov kakor tudi pisno prek zapisnikov in glasila Naš stik, glasila SDE Partner in prek Nove Delavske enotnosti.

Kako pa nasploh sindikalisti v Dravskih elektrarnah ocenjujejo sedanjí položaj delavcev v elektrogospodarstvu? "Ugotavljamo, da glede na začetek devetdesetih let plače delavcem v energetiki realno padajo, saj povprečne plače v državi rastejo hitreje kot povprečne plače v elektrogospodarstvu," pravi Kosa. "Zato smo konec lanskega leta tudi delavci Dravskih elektrarn sodelovali v dveh urni opozorilni stavki, ki jo je pripravil Sindikat dejavnosti energetike Slovenije. Poleg tega pa si v okviru našega sindikata tudi na mnoge druge načine prizadevamo, da bi se gmotni položaj delavcev v panogi izboljšal."

T. K.

Sindikalna lista

Februar 2001

Gospodarske dejavnosti
(temelj je SKP
za gospodarstvo)
SIT

Javni sektor*
(nekdanje
negospodarstvo)
SIT

Prvi del

1. Dnevnice

- cela dnevnic	(nad 12 do vključno 24 ur odsotnosti) 3.500,00	4.156,00
- polovična dnevnic	(nad 8 do 12 ur odsotnosti) 1.750,00	2.077,00
- znižana dnevnic (od 6 do 8 ur)	1.218,00	1.447,00

2. Kilometrina (od 2. 11. 2000 dalje)	52,80	52,80
(od 14. 11. 2000 dalje)	49,86	49,86
(od 23. 1. 2001 dalje)	51,24	51,24
(od 6. 2. 2001 dalje)	51,90	51,90
(od 20. 2. 2001 dalje)	52,83	52,83

3. Ločeno življenje*	80.304,00	60.671,00
----------------------	-----------	-----------

4. Prenosišče - povračilo stroškov prenočevanja do višine zneska po predloženem računu, ki ga odobri delodajalec

5. Regres za prehrano (od 1. 1. 2001)		
- po SKPGD (na delovni dan)	602,00	602,00

Drugi del

1. Jubilejne nagrade

- po SKPGD (delo pri zadnjem delodajalcu)		
- za 10 let	60.518,00	51.005,00
- za 20 let	90.777,00	76.507,00
- za 30 let	121.036,00	102.009,00

2. Odpravnina ob upokojitvi	401.522,00	602.283,00
oziroma dve plači delavca, če je to zanj ugodneje		oziroma tri plače delavca, če je to zanj ugodneje

3. Solidarnostne pomoči*

- po SKPD - ob smrti delavca	120.457,00	102.009,00
- ob smrti v ožji družini	60.228,00	-

4. Minimalna plača (od 1. 1. 2001)	84.418,00	84.418,00
------------------------------------	-----------	-----------

5. Zajamčena plača (od 1. 1. 2001)	44.367,00	44.367,00
------------------------------------	-----------	-----------

6. Regres za letni dopust

- najmanj	107.712,00	117.298,00
- ali največ	149.040,00	
(70 % povprečne slovenske plače)		

1. Javni sektor tudi v okviru gospodarskih dejavnosti izplačuje ločeno življenje po zakonu (Uradni list RS št. 87/97).

2. V javnem sektorju se uporablja zakon, za jubilejne nagrade in solidarnostno pomoč pa kolektivna pogodba.

Dopolnjeni pravilnik o obratovalnem času prodajaln na Koroškem še ni zaživel

Trgovska podjetja tekmujejo za dobiček na hrbtih delavcev

Tako kot povsod po Sloveniji je tudi na Koroškem zadnje čase konkurenca med trgovskimi podjetji čedalje hujša, saj je novih trgovin in nakupovalnih centrov vse več. Zaradi tega so tudi delavke in delavci v nekaterih trgovskih podjetjih pod čedalje hujšim pritiskom delodajalcev, ki zaradi konkurenčnosti silijo zaposlene delati preko rednega delovnega časa ter tudi ob nedeljah in praznikih. O razmerah, v katerih delajo trgovski delavci, smo se pogovarjali s sekretarjem območnega odbora Sindikata delavcev trgovine Slovenije (SDTS) na Koroškem Lojzeto Raško ter predsednikom sindikata v podjetju Koroška trgovina Francem Juterškom.

“Pred časom je naš območni odbor Sindikata delavcev trgovine združeval sindikate iz devetih večjih podjetij in posamezne člane iz več manjših zasebnih trgovin. V zadnjem obdobju so se tri podjetja - Ojstrica Dravograd, Korotan Ravne in Jamnica Prevalje - priključila Eri iz Velenja. Podjetja Oskrba Dravograd, Zila Slovenj Gradec in Ponudba Radlje pa so se združila v podjetje Koroška trgovina. Temu je prilagodil svojo organiziranost tudi naš sindikat,” pravi Lojze Raško. “Tako imamo zdaj sindikalne podružnice v Nami Ravne (z okoli 70 člani), v Nami Slovenj Gradec (okoli 60 članov), v Koroški trgovini (okoli 310 članov), v Eri (okoli 200 članov) in v trgovskem podjetju Pa-gat, ki sodi v sistem Kolinske z okoli 30 člani. Skupaj s člani, zaposlenimi v manjših zasebnih podjetjih, se v naš območni odbor združuje okoli 760 članov SDTS. Poleg tega pa sta v zadnjem času na Koroško prišli še dve veliki trgovski podjetji: Spar in Mercator. Spar ima blagovnice v Slovenj Gradcu in na Prevaljah, gradi pa jo na Ravnah. Mercator pa ima svoje supermarkete na Ravnah in v Slovenj Gradcu. Prizadevamo si, da bi delavce Spara vključili v naš sindikat, sindikalisti iz Mercatorja pa se že vključujejo v naš območni odbor.”

Uspešno delo območnega odbora SDTS

Raško opozarja, da želi Era centralizirati sindikate v podjetju in vse podružnice povezati v Velenju. To se je že zgodilo s podružnico v Ojstrici. “S tem sindikaliste ločujejo od območne organizacije in okolja, v katerem delujejo, hkrati pa jih ločujejo tudi od drugih sindikalistov na območju ter od službe pravne pomoči pri območni organizaciji, ki jim je najbolj pri roki.”

“Združitev podjetij v Koroško trgovino je odgovor koroških trgovskih podjetij na čedalje večjo konkurenco in na prodor drugih trgovskih podjetij na območje naše regije,” pravi Franc Juteršek. Najprej se je v novo podjetje nameravalo združiti šest koroških trgovskih podjetij. Ker vodilni v teh podjetjih niso našli skupnega jezika, so se nekateri priključili Eri, drugi pa so se združili v podjetje Koroška trgovina.

“Delavci v novem podjetju smo se hitro in brez problemov na novo sindikalno organizirali, saj se zavedamo, da je bila združitev več podjetij v eno večje za našo konkurenčnost, s tem pa tudi za položaj delavcev, koristna in naravnost nujna,” pravi Juteršek. “V našem podjetju je v SDTS

Lojze Raško: Večina občin pri urejanju odpiralnega časa dežurnih prodajaln še ne sodeluje z reprezentivnim sindikatom.

včlanjenih skoraj 90 odstotkov vseh zaposlenih, vsak mesec pa se nam pridruži še kakšen nov član.”

Območni odbor Sindikata delavcev trgovine na Koroškem uspešno vodi **Herta Stamenkovič** iz Name Ravne. Kakor pravita sogovornika, na sestanke odbora redno prihajajo domala vsi člani. To samo dokazuje, kako člani v podjetjih potrebujejo svoj SDTS.

Kako občine pripraviti do spoštovanja lastnih odlokov?

“V našem območnem odboru si najbolj prizadevamo za spoštovanje dopoljenega pravilnika o obratovalnem času prodajaln, ki ga je lani izdal minister za ekonomske odnose in razvoj,” pravi Raško. “Na našem območju imamo 12 občin. Zaenkrat se o obratovalnem času prodajaln pogovarjamo samo s štirimi. Pristojni v nekaterih občinah se očitno še ne zavedajo, da morajo pri izvajanju 2. člena omenjenega pravilnika sodelovati tudi s sindikati,” pravi Raško. “Omenjeni člen namreč določa, da mora občinski upravni organ pri določanju dežurstva v prodajalnah med drugimi merili upoštevati tudi, kako podjetje spoštuje delovnopravno zakonodajo (ali ima zaposlenih dovolj delavcev, ali redno plačuje nadurno delo in podobno). Mnenje o tem lahko pristojni občinski organ pridobi samo od pristojnega inšpektorja za delo ali reprezentativnega sindikata.”

Dopolnjeni pravilnik, ki ga je izdal minister, je bil tako kot marsikje v Sloveniji tudi na Koroškem več mesecev samo mrtva črka na papirju. Stvari so se začele premikati šele, ko je sekretar Sindikata delavcev trgovine Slovenije **Sandi Bartol** novembra lani vsem županom poslal dopis, s katerim jih je ponovno zaprosil za sodelovanje in pomoč. Kakor pravi Raško, so tako

Franc Juteršek: Inšpekcijski nadzor ni ustrezen, saj imamo na Koroškem le enega inšpektorja za delo.

denimo v občini Radlje ob Dravi sprejeli odlok o merilih in kriterijih za dežurne prodajalne, reprezentativnega sindikata pa niso povprašali za mnenje. Tudi na Muti že imajo občinski odlok, vendar sindikata niso prosili za mnenje. Na Ravnah novega odloka še niso sprejeli, zato pa so skladno s pravilnikom sindikat že zaprosili za mnenje. Sindikat je dal za vse prodajalne pozitivno mnenje, razen za en market, v katerem delavkam doslej niso plačevali nadur. Iz občine Prevalje ni bilo nobenega glasu, ko so sindikalisti o tem javno spregovorili, pa so se pristojni vendarle oglasili. Odlok so sprejeli, ni pa še objavljen. Prav tako pa za mnenje niso povprašali sindikata. “V občini ne vidijo problema v tem, da je ena prodajalna odprta od 5. do 24. ure, da delavke v njej ne dobijo plačanih nadur in da ni ustrezno poskrbljeno niti za njihovo varnost. Pred časom je bila ena od prodajalk v dežurni prodajalni fizično napadena,” pravi Raško. “Poleg tega pa delavke ugotavljajo, da v nočnih urah skoraj ni prometa.”

Dežurne so tudi prodajalne, ki kršijo pravice delavcev

Raško opozarja tudi, da imajo dežurne prodajalne tudi nekatera podjetja, ki tretjino že tako in tako nizkih plač delavkam izplačujejo v borbah lastnih trgovin. “Očitno pristojni uradniki še niso niti doumeli, za kaj natančno gre pri izdajanju odločb o dežurnih prodajalnah, pa tudi tega

Najboljšega soseda ni dovoljeno fotografirati

Ko smo obiskali Koroško, smo želeli od znotraj fotografirati tudi velik Mercatorjev center v Slovenj Gradcu. Toda glej čudo: varnostniki so nam to namero energično preprečili, pri tem pa nam niso bili sposobni pojasniti niti, na kakšni zakonski osnovi je prepovedano fotografirati. Ugledni trgovci v državah Evropske unije so srečni, če kdo fotografira njihove prodajne centre in jim pomaga pri promociji. Pri nas pa se “najboljši sosed” očitno boji fotografov kot hudič križa in jih zato preganja z varnostniki, ki se pri tem sklicujejo le na svoje vodstvo.

Morda pa se v Mercatorjevem centru boji, da bi njihovi šefi v Ljubljani videli in izvedeli, kako strašansko prazen je njihov center sredi belega dne.

T. K.

Kako voliti zaupnike za varstvo in zdravje pri delu

Piše: Milan Utroša, izvršni sekretar v ZSSS

V Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije izvajamo aktivnosti v zvezi z vzpostavljanjem delavskih predstavništev, kot jih določa Zakon o varnosti in zdravju pri delu (ZVZD). Po določbah ZVZD se zaposleni v skrb za varnost in zdravja pri delu vključujejo preko institucij sodelovanja delavcev pri upravljanju, torej preko svetov delavcev. Če pri delodajalcu svet delavcev ni organiziran, pa morajo zaposleni izvoliti posebnega delavskega zaupnika za varnost in zdravje pri delu. Za njegovo izvolitev se smiselno uporabljajo določbe Zakona o sodelovanju delavcev pri upravljanju (ZSDU).

Delavskega zaupnika za varnost in zdravje pri delu naj bi zaposleni volili le pri tistih delodajalcih, pri katerih niso izvolili sveta delavcev. Po določbah ZSDU lahko delavci izvolijo svet delavcev v vseh oblikah gospodarskih družb, združenj, v podjetjih, ki opravljajo gospodarske javne službe, tudi v bankah in zavarovalnicah.

V Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije se ob upoštevanju sprejetih programskih usmeritev zavzemamo, da bi pri vseh delodajalcih, kjer ZSDU to omogoča, zaposleni izvolili svet delavcev, pri vseh drugih pa posebnega delavskega zaupnika za varnost in zdravje pri delu.

Izvolitev sveta delavcev je po ZSDU pravica, ki jo delavci uresničijo, če se tako odločijo na svo-

jem zboru. Izvolitev delavskega zaupnika za varnost in zdravje pri delu, če v družbi ni izvoljena sveta delavcev, pa je zakonska obveza. Izvolitev sveta delavcev pri vseh tistih delodajalcih, ki jih določa ZSDU, mora biti v interesu zaposlenih, saj prek sveta delavcev lahko uresničujejo tudi vse pravice na področju varnosti in zdravja pri delu, hkrati pa tudi na vseh drugih področjih, ki jih določa ZSDU.

Zato ZSSS izvaja aktivnosti za volitve delavskega zaupnika za varnost in zdravje pri delu le pri delodajalcih, pri katerih se ZSDU ne uporablja (zavodi, samostojni podjetniki, državna uprava, itd).

Pri volitvah delavskega zaupnika za varnost in zdravje pri delu se smiselno uporabljajo določbe o izvolitvi sveta delavcev po ZSDU.

To pomeni, da je treba:

1. sklicati zbor delavcev;

Zbor delavcev praviloma skliče reprezentativni sindikat pri delodajalcu, lahko pa ga skličejo najmanj trije delavci z aktivno volilno pravico. Zbor delavcev je pristojen za razpis volitev delavskega zaupnika.

2. pripraviti zbor delavcev;

Predlog sklepa o razpisu volitev pripravi sklicatelj zbora, ki mora paziti, da bo vseboval vse določbe, ki jih vsebuje sklep o razpisu volitev sveta delavcev, vključno z imenovanjem volilne komisije (predsednik, dva člana in njihovi namestni-

ki). Pred zborom delavcev mora predlagatelj pridobiti pisna soglasja predlaganih članov volilne komisije. Sklep o razpisu volitev se mora objaviti na način, ki se sicer pri delodajalcu uporablja za obveščanje zaposlenih.

3. voditi kandidacijski postopek;

Kandidacijski postopek od objave sklepa o razpisu volitev traja 21 dni. Kandidate lahko volilni komisiji predložijo reprezentativni sindikati pri delodajalcu ali delavci s svojimi podpisi. Število potrebnih podpisov je odvisno od števila zaposlenih.

4. izvesti volitve;

Volitve izvedejo volilni organi (volilna komisija in volilni odbori). Volitve so veljavne, če se jih udeleži več kot polovica delavcev z aktivno volilno pravico.

5. razglasiti rezultate volitev.

Rezultate volitev razglasi volilna komisija najkasneje v petih dneh po volitvah. Izvoljen je kandidat, ki je prejel največje število glasov.

Pri volitvah delavskega zaupnika za varnost in zdravje pri delu sta po zakonu možni dve izjemi, in sicer:

– če je pri delodajalcu zaposlenih do 20 delavcev z aktivno volilno pravico, se delavski zaupnik za varnost in zdravje pri delu lahko izvoli tudi na zboru delavcev s tajnim glasovanjem;

– pri delodajalcu z do 50 zaposlenimi z aktivno volilno pravico lahko vse naloge volilnih organov opravlja volilna komisija. V tem primeru ni potrebno imenovati namestnikov članov volilne komisije, glasovati pa se mora na enem volišču.

SLOVENIJA V EVROPSKI UNIJI

Vse kar mora vedeti Slovenec – jutrišnji državljan EU

Zakaj na mejah med državami članicami EU ni več mejnih kontrol?

Odgovor: Leta 1990 je začela večina držav Evropske unije počasi "rahljati" meje. Podpisan je bil Schengenski sporazum, ki določa, da lahko vsi državljani EU prosto potujejo iz ene države članice v drugo. Na mejah med državami ni več mejnih kontrol, prav tako pa za prehod meja niso potrebni nikakršni dokumenti. So pa zato države EU okrepile nadzor nad zunanji mejami, to je nad mejami z nečlanicami EU. Poskrbeli so tudi za boljše sodelovanje med policijami držav EU. Policisti sodelujejo pri lovu na kriminalce in teroriste ter se s skupnimi močmi borijo proti tihotapljenju drog. Informacije si izmenjujejo pred Urada evropske policije, znanega kot Europol.

Vir: publikacija Urada vlade za informiranje

Popravek

V komentarju Blišč in beda trgovine, objavljenem v 7. številki našega glasila, je avtorju Sandiju Bartolu ponagajal tiskarski škrat. Podjetje Emona Blagovni center mu je spremenil v podjetje Emona Merkur, ki z zadevo nima nič skupnega.

Prizadetim se opravičujemo!

ne, da bodo za to, da bodo njihove odločbe zakonite, potrebovali mnenje reprezentativnega sindikata."

Raško je o teh problemih spregovoril že tudi javno. Izkazalo se je, da je bilo to dobro in naravno nujno, saj so se pristojni v nekaterih občinah odzvali in navezali stik s sindikatom.

Zaradi premalo odgovornega odnosa pristojnih v večini občin do veljavnega pravnega reda, ki ureja odpiralni čas dejavnih prodajalnih, se delavke in delavci v trgovini na Koroškem še vedno srečujejo z resnimi problemi. "Delavke so marsikdaj zdvojnene; ali naj se podredijo zahtevam delodajalca ali naj se posvetijo družini. Nekateri delavke v trgovini primerjajo z delavkami v gostinstvu. Vendar pa ta primerjava ni korektna, saj lahko potrošniki v trgovinah vse nakupimo čez dan, zato delavkam ni treba delati še ponoči ter ob nedeljah in praznikih," pravi Raško.

"Zaskrbljujoče je, da se na Koroškem za spoštovanje pravnega reda pri odpiralnem času prodajalnih bori samo naš sindikat. Zelo dobro je tudi, da se republiški odbor SDTS zelo hitro odziva na prošnje za solidarnostne pomoči, ki jih nanj naslovijo člani, ki so se znašli v težavah. Vendarle pa se ob vsem tem, kar se danes dogaja delavkam in delavcem na področju trgovine, človek nehoti vpraša, kaj počnejo upravne enote, občinske uprave, inšpekcijske službe, gospodarska zbornica, obrtna zbornica in številne druge institucije, ki jih imamo. Ali je sindikat s svojo pičlo sindikalno članarino zares edini, ki je poklican za varstvo pravic delavk in delavcev v trgovini ter za spoštovanje zakonodaje."

"Sicer pa je odpiralni čas trgovin dolžna nadzirati tržna inšpekcija, spoštovanje delovnopravne zakonodaje pa inšpekcija za delo. Zlasti slednja je izjemno obremenjena, saj deluje na območju

celotne Koroške en sam delovni inšpektor," pravi Juteršek. "Zaradi vsega tega je nadzor nad izvajanjem pravilnika o odpiralnem času prodajalnih zaenkrat neučinkovit."

Rešitev je v večjem nadzoru in razumnem dogovoru

"Res pa je, da bi lahko za spoštovanje pravilnika o odpiralnem času prodajalnih zelo veliko storili tudi v trgovskih podjetjih sami," pravi Juteršek in Raško. "Samo v občinah in regiji bi se morali ustrezno dogovoriti in uskladiti, saj je danes na Koroškem odpiralni čas v številnih prodajalnih nerazumno dolg samo zaradi konkurence. Delavke in delavci v trgovini so zaradi tega izjemno obremenjeni, dejansko pa je prodaja v času dežurstev zelo skromna."

T. K.

Usklajevanje pokojnin

Lanskim upokojujencem 5,4 odstotka, vsem drugim 4,8 odstotka

Upravni odbor Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije je 16. februarja sprejel težko pričakovani sklep o uskladitvi pokojnin od 1. februarja letos dalje. Odslej se bodo namreč pokojnine usklajevale praviloma največ dvakrat letno. Velika večina upokojujencev bo zato prejela februarске pokojnine, ki bodo od januarских višje za 4,8 odstotka. Nekatere pokojnine pa se bodo uskladile kar za 5,4 odstotka. Razlog za dva različna odstotka uskladitve je postopno zniževanje odmere novih pokojnin v primerjavi z odmero, ki je za enako pokojninsko dobo veljala pred lani začeto

pokojninsko reformo. Po 1. 1. 2000, ko se je začela pokojninska reforma, z enim letom pokojninskega obveznega zavarovanja prislužimo le še 1,5 odstotka odmere pokojnine od pokojninske osnove. Pred reformo je ta odmera znašala 2 odstotka! Za enako dolgo pokojninsko dobo bo torej nove upokojujence vsako leto čakala nekoliko nižja prva odmera pokojnine, saj bodo imeli vsako leto več let pokojninske dobe, za katera bodo dobili le po 1,5 odstotka odmere! Današnja aktivna generacija bo tako vsako leto prehodnega obdobja bolj občutila učinke pokojninske reforme.

Nekaj zneskov pokojnin od februarja 2001 dalje:

Najnižja pokojninska osnova (od te se odmerja pokojnina)	79.541,50
Osnova za odmero dodatnih pravic	67.225,39
Najnižja možna pokojnina za nepolno pokojninsko dobo	27.839,52
Najvišja pokojninska osnova (od te se odmerja pokojnina)	338.652,39
Državna pokojnina	26.487,31
Dodatek za pomoč in postrežbo	
– za najtežje prizadete	67.225,39
– višji	47.057,77
– nižji	23.528,88
Invalidnine	
– vzrok iz dela	od 16.134,09 do 6.722,53
– vzrok izven dela	od 11.293,86 do 4.705,77

Sindikata VIR

Republiški odbor v celoti podprl zahteve pogajalske skupine reprezentativnih sindikatov

Republiški odbor Sindikata VIR je na seji 15. februarja obravnaval rezultate dosedanjih devetih krogov pogajanj o spremembah in dopolnitvah Kolektivne pogodbe za dejavnost vzgoje in izobraževanja v Republiki Sloveniji in v celoti podprl zahteve pogajalske skupine reprezentativnih sindikatov v vzgoji in izobraževanju.

Porušena razmerja med plačami v javnem sektorju je po mnenju republiškega odbora potrebno odpraviti tako, da se hkrati s spremembami in dopolnitvami kolektivne pogodbe sočasno dogovorijo tudi o trajnih razmerjih med plačami strokovnih delavcev v vzgoji in izobraževanju ter plačami zdravnikov. Pogajanja o navedenih razmerjih se po oceni republiškega odbora lahko zaključijo že do konca letošnjega marca. Če do konca marca z vlado ne bo dosežen dogovor, bo republiški odbor pozval članstvo Sindikata VIR k sodelovanju na protestnem shodu pred Vlado Republike Slovenije.

Republiški odbor je sprejel tudi stališče, da je treba drugi del povišanja plač, kar bo v skladu z "Dogovorom o načinu usklajevanja plač v javnem sektorju v letu 2001" izvedeno 1. avgusta 2001, nameniti za zmanjšanje nesorazmerij med plačami znotraj dejavnosti vzgoje in izobraževanja. Popraviti je treba zlasti vrednotenje dela administrativno-računovodskega in tehničnega osebja v vrtcih in šolah. Zanje je treba izdelati opise del in nalog ter na podlagi zahtevnosti njihovega dela pripraviti ustrezne normative in standarde.

Bojan Hribar, sekretar Sindikata VIR

Odmera seveda vpliva na višino pokojnine. Novi zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (v skladu z dogovorom, ki ga je v času sprejemanja zakona z vlado podpisala Demokratska stranka upokojujencev Slovenije - DESUS) pa v 151. členu določa, da se višina starih pokojnin izenačuje z višino novih, vsako leto nižje odmerjenih pokojnin! In to s pomočjo posebne formule za prvo uskladitev pokojnin v posameznem letu. Prva letna uskladitev je namreč znižana (zamrznjena) za toliko, za kolikor se v posameznem letu novim upokojujencem zniža odmera pokojnin v primerjavi z odmero v predhodnem letu za enako pokojninsko dobo. To seveda pomeni, da prihranek, ki ga prinaša pokojninska reforma, ni le na račun aktivne generacije, ampak svoj delež prispeva tudi že upokojena generacija.

Lani prvič odmerjene pokojnine se bodo torej februarja uskladile za 5,4 odstotka (oziroma za odstotek rasti povprečja plač v obdobju junij-december 2000 v primerjavi s povprečno plačo, izplačano za maj 2000). Celotni odstotek uskladitve je tem pokojninam zagotovljen zato, ker so se lani za enako dolgo pokojninsko dobo pokojnine že odmerjale nekoliko nižje kot pred reformo. Leta 1999 smo za polno pokojninsko dobo imeli odmero pokojnin od pokojninske osnove v višini 85 odstotkov, lani pa so novi upokojujenci za enako dolgo pokojninsko dobo dobili le še pokojnino v višini 84,5 odstotka pokojninske osnove! Večina »starih« pokojnin, odmerjenih pred 1. 1. 2000, se bo februarja zato uskladila le za 4,8 odstotka. Razlika med obema uskladitvenima odstotkoma izraža zmanjšanje odmere pokojnin v letu 2000.

Učinek pokojninske reforme leta 2001 je zlahka prepoznaven. Poleg drugih prihrankov, ki jih je na prvi pogled težje razpoznati, bodo slovenske pokojnine letos vse leto nižje za 0,6 odstotka uskladitve. Zaradi pokojninske reforme pa bodo odslej vsako leto do leta 2024 pokojnine nižje za še dodatnih 0,6 odstotka. Sčasoma bo znižanje višine pokojnin na račun pokojninske reforme že občutno. Vsem, ki smo del aktivne generacije, se zato res izplača čim prej skleniti dodatno prostovoljno

pokojninsko zavarovanje! Brez dodatne pokojnine namreč na stara leta mnogi ne bomo imeli dovolj debele denarice! Izziv je posebej velik za sindikate, ki lahko sklepamo kolektivne pogodbe, na podlagi katerih premije dodatnega prostovoljnega pokojninskega zavarovanja naneseto delavcem plačujoč delodajalec iz poslovnih stroškov ali dobička!

Predstavniki upokojujenskih društev že ogorčeno opozarjajo, da ima aktivna generacija še dovolj časa za dodatno zavarovanje. Upokojujenci, ki se jim bodo pokojnine tudi zniževale na že opisani način, pa tega časa nimajo več! Ti si dodatno pokojnino lahko kupijo le še s pomočjo pokojninskih bonov pri Prvem pokojninskem skladu.

Formula za letošnjo februarско uskladitev pokojnin pa javnim financam v primerjavi s prejšnjo ureditvijo zagotavlja še druge prihranke. Pri izračunu odstotka uskladitve za 5,4 odstotka večinoma ni več upoštevan porast plač lanskega novembra in decembra, ki je bil posledica božičnic. Roko na srce: za pokojnine 482.240 upokojujencev bomo letos Slovenci kljub tem spremenjenim varčevalnim formulam usklajevanja pokojnin morali zbrati kar 535 milijard tolarjev! Breme pokojnin za aktivno generacijo še nikoli ni bilo tako visoko!

Denarna nadomestila delovnih invalidov se februarja uskladijo za 5,4 odstotka.

Za 5,4 odstotka se bodo uskladile tudi »zajamčeno« odmerjene pokojnine oziroma pokojnine s »socialnovarstvenim« elementom.

Februarja se najvišje pokojnine ne bodo uskladile, ker so še vedno previsoke. Zamrznjene bodo ostale še lep čas.

Nekaj statističnih podatkov za leto 2000: po zadnjih podatkih za prvih 10 mesecev lanskega leta je povprečna starostna pokojnina znašala 76,6 odstotka povprečne plače, kar ni slabo. Povprečna neto starostna pokojnina je v istem obdobju znašala 90.585 tolarjev. Povprečna neto invalidska pokojnina je znašala 73.472 tolarjev in povprečna neto družinska pokojnina 63.730 tolarjev.

Lučka Böhm

NAJ SE VE ...

Delodajalec ne sme razporediti delavca, ki še ni dopolnil 18 let, na delovno mesto, kjer je lahko izpostavljen rakotvornim in/ali mutagenim snovem. Zaradi zagotovitve dokončanja poklicne izobrazbe pa sme delodajalec razporediti mladega delavca na takšno delovno mesto samo pod pogojem, da mladi delavec opravlja delo pod vodstvom strokovnega delavca, zadolženega za varnost pri delu, in da je bila pred začetkom dela na takem delovnem mestu opravljena ocena tveganja ter izvedeni potrebni varnostni ukrepi. To določilo pravilnika že velja.

Vir: Pravilnik o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti rakotvornim in/ali mutagenim snovem (Uradni list RS, št. 38/2000), ki se bo 1. 1. 2002 začel v celoti uporabljati (prilagoditev tehnologije). Veljajo pa že členi o obveščanju delavcev in varovanju njihovega zdravja.

Humoreska

"Zdaj pa mi je vsega dovolj!" je pred dnevi pri malici v naši tovarniški menzi zarobantil rezkar Vili in nejevoljno odrinil krožnik ričeta, ki ga je preden postavila kuharica Špela. "Zadnje čase me šef tako zafrkava, da niti apetita več nimam!"

"Vili, ti le jej, sicer boš čisto obnemogel," je zaskrbljeno dejala Špela. "Če bo šef videl, kako si ženeš k srcu, te bo imel še večje veselje zafrkavati!"

"Zakaj pa te je šef dobil na piko?" je povprašal mizar Tone. "Si imel morda predolg jezik?"

"Kje pa!" je kategorično odvrnil Vili. "Na sestanku, ki ga je sklical vodja obrata, sem samo opozoril, da so kovinski odlitki za elektromotorje, ki jih obdelujemo, izredno slabi. Predlagal sem, da bi našli boljšega dobavitelja. Od takrat naprej šef sploh ne govori več z mano."

"Vili, ti si nor!" je vzklilnil Tone. "Ali ne veš, da je tvoj šef doslej nabavljaval odlitke za elektromotorje v obratovalnici pri svojem zetu ter mu jih tudi masno plačeval. Če njegov zet izgubi ta posel, potem se bo za celo rodbino tvojega šefa lagodno življenje končalo. Ni čudno, da je jezen nate!"

"Žlahta gor, žlahta dol, ampak odlitki so res zanič," je dejal Vili.

"Zaradi njih smo dobili iz tujine vrnjeni že dve pošiljki elektromotorjev. Če ne bomo zamenjali dobavitelja odlitkov, ne bo z našim izvozom nič."

"Tvojemu šefu je malo mar za naš izvoz. Njega skrbi le za njegov zaslužek in za provizijo, ki si jo delita z zetom," je dejal Tone. "Zato le pazi, Vili, da ne boš na koncu ostal še brez službe!"

"Bolj kot sem se mu že, se šefu ne morem več zameriti," je dejal Vili.

"Šikanira me na vsakem koraku!"

"Kako to občutiš?" je zanimalo strugarja Lojzeta.

"Čeprav sem presegel normo, mi je ukinil vse stimulacije. Od mene terja, da vsak dan delam nadure do poznega večera, čeprav sem jih ta mesec opravil že 60. Poleg tega pa mi nadur sploh ne priznava in ne plačuje," je pojasnil Vili. "Danes dopoldne pa mi je celo zagrozil, da me bo dal na disciplinsko in spravil iz podjetja, češ da ne upoštevam ukrepov za varnost in zdravje pri delu, kar pa sploh ni res."

"Vili, najboljšo bo, da se najaviš pri direktorju in ga prosiš za zaščito," je dejal kurir Peter.

"Samo tega ne delaj, Vili!" je vzklilnil Tone. "Direktor in tvoj šef držita skupaj kot rit in srajca, ker sta si skupaj umazala roke pri privatizaciji podjetja."

"Vili, potem pa se zoper šefovo ravnanje pritoži na disciplinsko komisijo," je vztrajal Peter.

"Ne bodi no smešen, Peter," mu je segel v besedo Tone. "V tej tovarni vse komisije in drugi organi plešejo tako kot dirigira direktor. Tisti, ki so hoteli narediti kaj po svoji glavi, so že zdavnaj pristali na zavodu za zaposlovanje."

"Vili, očitno ti ne preostane nič drugega, kakor da se po pomoč zatečeš na delovno sodišče," je dejal Peter. "Vzemi odvetnika in toži delodajalca zaradi šikaniranja in neizplačevanja nadur."

"Ha, ha, ha," se je zakrohotal Tone. "Glede na to, da Vili ni več tako

mlad, dam roko v ogenj, da bo pravnomočno razsodbo delovnega sodišča dobil šele, ko bo že v pokoju ali pa na zavodu za zaposlovanje kot brezposelna oseba. Kdor pri nas išče pravico na sodišču, je podoben popotniku, ki v puščavi išče vodni izvir."

"Hm, ja, no, hm," je glasno razmišljal Peter in se praskal po glavi. "Vili, tvoj problem zares ni lahko rešljiv. Morda pa je še najbolje, če se po pomoč zatečeš k varuhu človekovih pravic?"

"H kateremu varuhu človekovih pravic naj se zateče?" je cinično povprašal Tone. "Ali k tistemu, ki je zdaj že pravosodni minister? Ali k predlagani varuhinji, ki ji je v državnem zboru zmanjkalo en glas, da bi bila izvoljena? Ali k 23 kandidatom, ki se potegujejo, da bi bili varuhi človekovih pravic? Sicer pa, ali kdo ve, kdo pri nas ta čas, ko nimamo varuha človekovih pravic, varuje človekove pravice?"

"Očitno nihče!" je dejala Špela. "Zato pa nam delavcem upajo kršiti delavske pravice, ki prav tako sodijo med človekove pravice, na vsakem koraku."

"Morda bi bilo najboljšo, če bi državni zbor za varuhe človekovih pravic izvolil kar vseh 23 kandidatov," se je zarežal skladiščnik Rudi. "Pri nas je toliko kršitev človekovih pravic, da bi imeli vsi dovolj in še celo preveč dela."

"Joj, samo to naj se ne zgodi!" je vzklilnil Tone. "Že doslej, ko smo imeli enega varuha človekovih pravic, je bilo tako težko priti do njega, da je le kaj. Človek se je moral pri varuhu najviti s formularjem, ki ga je brez pomoči odvetnika znal le redko kdo pravilno izpolniti. Nato so mu določili uro sprejema pri varuhu, vendar ga je običajno sprejel kakšen njegov strokovni sodelavec. Če bi dobili 23 varuhov, bi le-ti najprej uredili 23 novih razkošnih pisarn, nastavili 23 novih tajnic, imenovali 23 novih strokovnih sodelavcev. Le kako bi potem običajen smrtnik skozi ta slonokoščeni zid sploh še lahko prodril do varuha človekovih pravic."

"Zares bi bilo najboljšo, da bi izvolili samo enega varuha človekovih pravic, vendar takšnega, da bi prišel med ljudi in prisluhnil njihovim vsakodnevnim težavam," je dejal Rudi. "Prav bi bilo, da bi lahko ljudje svoje probleme brez nepotrebnih formalnosti zaupali varuhu človekovih pravic."

"Fantje, nehajte sanjariti," je dejal Lojze. "Raje Viliju povejte, kaj naj danes stori za to, da bo zavaroval svoje pravice. Če bo čakal na to, da bo za varuha človekovih pravic pri nas izvoljen ljudski človek, ga bo šef prej spravil iz službe."

"Hm, Vili, jaz ti lahko svetujem, kako lahko zavaruješ svoje človekove pravice," je zamišljeno dejal Rudi. "To, kar ti lahko svetujem, ni lepo, zagotavljam pa ti, da bo učinkovito!"

"Grdo gor, grdo dol, povej, kaj predlagaš!" smo vzklilnili vsi v en glas. "Zdaj gre zares!"

"Vili, stopi k svojemu šefu in mu zašepetaj na uho, da bomo, če te takoj ne pusti pri miru, po celem mestu razbobnali, da je lani na strokovni ekskurziji seksal s svojo sosedo. On sam najboljšo ve, da ga bo žena ubila, če zve za to!"

"Ukrep zares ni nežen, vendar gre tokrat zares!" je sklenila kuharica Špela. "Človekove pravice so na prvem mestu!"

Iz dnevnika delavca Jožeta

Človekove pravice so na prvem mestu

ka znal le redko kdo pravilno izpolniti. Nato so mu določili uro sprejema pri varuhu, vendar ga je običajno sprejel kakšen njegov strokovni sodelavec. Če bi dobili 23 varuhov, bi le-ti najprej uredili 23 novih razkošnih pisarn, nastavili 23 novih tajnic, imenovali 23 novih strokovnih sodelavcev. Le kako bi potem običajen smrtnik skozi ta slonokoščeni zid sploh še lahko prodril do varuha človekovih pravic."

"Zares bi bilo najboljšo, da bi izvolili samo enega varuha človekovih pravic, vendar takšnega, da bi prišel med ljudi in prisluhnil njihovim vsakodnevnim težavam," je dejal Rudi. "Prav bi bilo, da bi lahko ljudje svoje probleme brez nepotrebnih formalnosti zaupali varuhu človekovih pravic."

"Fantje, nehajte sanjariti," je dejal Lojze. "Raje Viliju povejte, kaj naj danes stori za to, da bo zavaroval svoje pravice. Če bo čakal na to, da bo za varuha človekovih pravic pri nas izvoljen ljudski človek, ga bo šef prej spravil iz službe."

"Hm, Vili, jaz ti lahko svetujem, kako lahko zavaruješ svoje človekove pravice," je zamišljeno dejal Rudi. "To, kar ti lahko svetujem, ni lepo, zagotavljam pa ti, da bo učinkovito!"

"Grdo gor, grdo dol, povej, kaj predlagaš!" smo vzklilnili vsi v en glas. "Zdaj gre zares!"

"Vili, stopi k svojemu šefu in mu zašepetaj na uho, da bomo, če te takoj ne pusti pri miru, po celem mestu razbobnali, da je lani na strokovni ekskurziji seksal s svojo sosedo. On sam najboljšo ve, da ga bo žena ubila, če zve za to!"

"Ukrep zares ni nežen, vendar gre tokrat zares!" je sklenila kuharica Špela. "Človekove pravice so na prvem mestu!"

"Kaj pa počneš v tovarni?"

"Nič!"

Spodnje gate

"Žena, zakaj si si kupila nov modrček? Saj veš, da vanj nimam več kaj dati?"

"Če bi, dragi mož, veljala ta logika, ti že dolgo ne bi več potreboval gat!"

Simpatičen mož

"Si že videla mojega simpatičnega moža?"

"Ne! Ali imaš dva?"

Crni humor

"Babica, zakaj vedno hodiš tako sključena po stanovanju? Raje se malo pretegni."

"Zakaj, vnukica moja?"

"Ata je mami rekel, da nas bo vse peljal v slaščičarno, ko se ti stegneš!"

Pivce za živce

"Vaši živci so že zelo načeti. Ali kaj pijete?"

"Prav rad, gospod doktor, če imate pri roki kakšno pivce za živce!"

Družinsko življenje

"Televizija uničuje ljubezen med možem in ženo!"

"Žena, bodi tiho! Ali ne vidiš, da gledam televizijo?"

Star kruh

"Gospod natak, ta kruh je včerajšnji. Ali mi lahko daste današnjega?"

"Da. Pridite jutri!"

Lep kašelj

"Danes že lepše kašljate kot včeraj!"

"Kako ne, gospod doktor? Saj sem s pomočjo vašega sirupa celo noč vadil!"

Nesreča pri delu

"Gospod, zakaj pa ste tako plavi po obrazu?"

"Oh, nič posebnega! Imel sem nesrečo pri delu."

"Kaj pa je bilo?"

"Nevaren pregled!"

"Kaj pa se je zgodilo?"

"V tunelu sem začel pregledovati mamo namesto hčerke!"

Epidemija gripe

"Naši tovarni bo epidemija gripe povzročila ogromno škodo!"

"To je strašno! Ali si letos ti že imel gripo?"

"Ne! Običajno jo vzamem proti koncu aprila, da bolniško povežem s prvomajskimi prazniki."

Disciplinski prestop

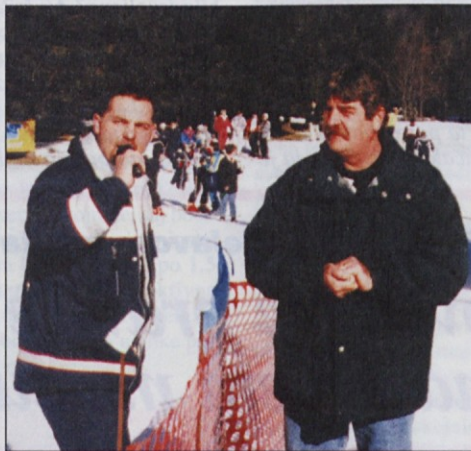
"Zakaj si tako potr?"

"Šef me je dal na disciplinsko!"

38. zimske igre gradbenih delavcev Slovenije

Najboljši smučarji iz SCT in Kograda

Na Soriški planini so bile prejšnjo soboto že 38. zimske igre gradbenih delavcev Slovenije. Uspelo prireditve je organiziralo podjetje SGP Tehnik iz Škofje Loke (te dni slavijo svojo 50-letnico) ob pomoči Športnega društva Dražgoše in Sekcije Alples Timing. Kot je po končanih igrah povedal Adolf Kočar, predsednik SDGD v podjetju Tehnik, so za uspeh še posebej zaslužni številni sodelavci iz podjetja, ki so prostovoljno opravili večino dela. Naštel jih je takole: Franc Kmet, Tone Jekovec, Mira Lušina, Slavka Fiderer, Rezka Bernik in Mateja Tonja. Za opremo dvorane Poden sta zaslužna zlasti Lojzka Pirc in Nedeljko Loič. Ker se je na Soriški planini in na zaključni prireditvi v dvorani Poden v Škofji Loki zbralo kakšnih 600 udeležencev, je bilo treba opraviti kar precej dela in vse se je izšlo, kot je treba. Tudi pritožb in poškodb nastopajočih ni bilo.

Raško Kavčič v pogovoru s predsednikom sindikata IGM Zagorje Božom Zupanom.

Treba je povedati tudi to, da se je iger gradbincev usmililo tudi vreme. Čez noč s petka na soboto je toliko pomrznilo, da sta dve vzporedni progi, čeprav je ves dan sijalo sonce, vzdržali vsaka po 300 smučarjev. Prav zato je dodal Kočar, naj bo žal vsem tistim, ki so se za igre prijavili, pa nanje niso prišli.

Zaključka iger se je udeležil tudi direktor SGP Tehnika Škofja Loka Jože Kumer in nastopajočim in organizatorjem čestital za uspešne igre.

F. K.

Rezultati

Veslalom: Ženske A: 1. Simona Kržišnik (Tehnik), 2. Petra Šparl (Fakulteta za gradbeništvo Maribor), 3. Davorina Šuligoj (Salonit); ženske B: 1. Zdenka Šubic (SCT), 2. Marjana Lapuh (Kograd), 3. Zvonka Košir (Termo); ženske C: 1. Dragi Skušek (Cementarna Trbovlje), 2. Antonija Perko (Tehnis Gradbenik revija Ljubljana), 3. Dragica Celič (SCT)

Moški A: 1. Luka Zajc (Kograd), 2. Domen Kumer (Kograd Gradnje Mribor), 3. Borut Žnidar (Dolacam Kisovec); moški B: 1. Marko Podobnik (Tehnis Gradbenik Revija Ljubljana), 2. Stanko Stošir Kograd, 3. Zvone Hren (SGP Zasavje); moški C: 1. Boris Vodopivec (SCT), 2. Andrej Ponikvar (Gradbinec Kranj), 3. Metod Zavodnik (SCT); moški D: 1. Janez Hercog (Kograd), 2. Jernej Čater (Puv Nivo Celje), 3. Franci Zakšek (Dolacam Kisovec)

Adolf Kočar je bil zadovoljen z zmagovalkami v veslanju.

Predsednik organizacijskega odbora 38. iger Adolf Kočar predaja prehodni pokal predstavniku SGP Kograd Vladu Svarcu, prireditelju naslednjih iger. Predsednik SDGD Mijo Popovič se je ob tem zahvalil organizatorjem in zaželel, da bi uspeli tudi prihodnje igre.

Predstavniki najboljših ekip so visoko dvignili pokale.

Smučarski teki: Ženske A: 1. Simona Kržišnik (Tehnik Škofja Loka), 2. Nataša Petre (SCT), 3. Janja Otoničar (SCT); ženske B: 1. Veronika Terškan (Gradbinec Kranj), 2. Mirka Videtič (GIZ Gradis Ljubljana), 3. Marjana Lapuh (Kograd); ženske C: 1. Tončka Ločičnik (Kograd), 2. Antonija Vidergar (Gradbeno podjetje Grosuplje), 3. Marjana Bizjak (SCT Industrija apna Kresnice)

Moški A: 1. Erih Pečnik (Kograd), 2. Mitja Korat (Kograd), 3. Marko Renčelj (Fakulteta za gradbeništvo Maribor); moški B: 1. Janez Berčič (SCT), 2. Andrej Štrukelj (Fakulteta za gradbeništvo Maribor), 3. Danilo Kozlar (Kograd); moški C: 1. Niko Svolfšak (Tehnik), 2. Viktor Urankar (Ingrad), 3. Peter Demšar (SCT); moški D: 1. Franc Naglič (Gradbinec Kranj), 2. Milan Bahar (SCT), 3. Niko Rožič (Puv Nivo Celje)

Ekipni vrstni red: 1. SCT Ljubljana 1583 točk, 2. SGP Kograd Dravograd 1453 točk, 3. GIZ Gradis Ljubljana 886 točk, 4. Puv Nivo Celje 823 točk, 5. Fakulteta za gradbeništvo Maribor 777 točk, 6. SGP Tehnik Škofja Loka 581 točk, sledijo: Gradbinec Kranj, Soča Vodno gospodarstvo, GPG Zasavje, Termo Škofja Loka, Togrel Krško ...

Razpis dveh seminarjev

Naloge sindikata in sveta delavcev pri varnosti in zdravju pri delu

Seminar bo 21. marca 2001 v Domu sindikatov, Dalmatinova 4, Ljubljana, soba 16/1, od 9.00 do 15.15 ure.
Pogoj za udeležbo na seminarju je članstvo v enem od sindikatov, ki so združeni v ZSSS.

PROGRAM SEMINARJA:

- Evropski pravni red na področju varnosti in zdravja pri delu (obveznosti Slovenije za prevzem evropskega pravnega reda, direktiva EU o vpeklavi ukrepov za spodbudo izboljšav varnosti in zdravja pri delu, potek usklajevanja slovenskih predpisov z evropskim pravnim redom)
- Predstavitev temeljnih rešitev zakona o varnosti in zdravju pri delu (temeljna načela zakona, obveznosti delodajalcev, obveznosti delavcev, podzakonski akti, organi nadzora in njihove naloge, kazenske določbe)
- Naloge sveta delavcev oz. delavskega zaupnika za varnost in zdravje pri delu (pristojnosti sveta delavcev, način organiziranja in delovanja sveta delavcev na področju varnosti in zdravja pri delu)
- Naloge sindikata na področju varnosti in zdravja pri delu (organiziranje sindikatov, naloge sindikatov, naloge sindikata, če pri delodajalcu ni izvoljenega sveta delavcev oz. delavskega zaupnika)

Metode: predavanja, razprave, grafični prikazi

Strokovna izvajalca: **Gregor Miklič**, izvršni sekretar v ZSSS in **Lučka Böhm**, svetovalka v ZSSS

Prijave za seminar na izpolnjeni prijavnici pošljite na naslov: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, Ljubljana, Dalmatinova 4, najkasneje do 13. marca. Seminar bomo izvedli, če bo 18 prijav. Če bo prijav več, bomo preostale prijavitelje uvrstili na naslednji seminar.
Kotizacija, ki vključuje tudi strokovno gradivo, znaša 7500 tolarjev za posameznega udeleženca. Prijavnici za seminar je treba priložiti potrdilo o plačilu kotizacije.

Kotizacijo nakažite na žiro račun Zveze svobodnih sindikatov Slovenije št. 50101-678-47511. Na virmanu pod namen nakazila pripišite "Seminar, sklic na številko 33."

Vanda Rešeta, vodja izobraževanja pri ZSSS

Opomba: Prosimo, da podatke izpolnite natančno in čitljivo, ker smo vam po zakonu o DDV dolžni izstaviti račun o plačilu kotizacije. Hvala za razumevanje!

PRIJAVNICA

Naloge sindikata in sveta delavcev pri varnosti in zdravju pri delu

Ime in priimek:

Datum rojstva:

Izobrazba, stopnja izobrazbe:

Zaposlitev:

— delovno mesto:

Točen naziv in naslov plačnika

Davčna številka plačnika

Naziv sindikata dejavnosti, katerega član ste:

Član sveta delavcev: DA NE

Funkcije v sindikatu podjetja oz. zavoda: DA NE

Predsednik sindikata podjetja: DA NE

Sindikalni zaupnik: DA NE

Žig in podpis odgovorne osebe:

V, dne

PRAVNA SVETOVALKA

Lučka Böhm, svetovalka predsedstva ZSSS

Malusom se plača izogniti

Vprašanje: Delavec je bil rojen 11. 9. 1944. Na dan 31. 12. 2000 je imel 36 let 4 mesece in 20 dni pokojninske dobe. Od tega je dokupil 1 leto 1 mesec in 6 dni pokojninske dobe. Kdaj se bo delavec lahko upokojil?

Odgovor: Delavec bo 40 let »polne« pokojninske dobe dopolnil 11. 8. 2004. (Ta datum sem izračunala iz podatka, da je delavec na zadnji dan lanskega leta dosegel 36 let 4 mesece in 20 dni pokojninske dobe.) Takrat bo star že skoraj 60 let in se bo zato smel na isti dan upokojiti.

Toda leta 2004 bo za moške že veljala tako imenovana polna starost 60 let in 6 mesecev. Ne vem, na kakšni podlagi si je delavec dokupil 13 mesecev pokojninske dobe. Dokup na račun služenja vojaškega roka ali pa na račun zaključene študija namreč omogoči zgodnejši datum upokojitve, vendar se bo v tem primeru delavcu do smrti od pokojnine odbijal malus za 7 mesecev upokojitve pred polno starostjo. Malus pri starosti 59 let znaša 0,25 odstotka za vsak mesec oziroma skupaj za 7 mesecev 1,75 odstotka. Splačalo bi se mu delati vsaj do 60. rojstnega dneva. Po 60. rojstnem dnevu znaša malus samo še 0,2 odstotka za mesec oziroma skupaj za 6 mesecev 1,2 odstotka. Malusom bi se povsem izognil, če bi delal do svojega 61. rojstnega dneva. To bi seveda vplivalo tudi na višjo odmero pokojnine. Maluse pa si lahko tudi odkupi, kar pa seveda nekaj stane.

Če pa je bil dokup opravljen na drugi podlagi, malusov seveda sploh ne bo. V pošteb bi namreč lahko prišle še naslednje možnosti dokupa: čas prijave na zavodu za zaposlovanje, čas zunaj zavarovanja zaradi nege in varstva otroka, mlajšega od 3 let, čas zavarovanja v tuji državi, s katero Slovenija nima sklenjenega sporazuma o socialni varnosti, čas pred 1. 1. 1983 za poklicno opravljanje samostojne ali kmetijske dejavnosti ter za dela pri sečnji, obdelavi in spravlilu lesa.

Kaj mora delavski predstavnik v nadzornem svetu vedeti o poslovanju gospodarske družbe – uvodna znanja

Seminar bo 13. in 14. marca 2001 v Sindikalnem izobraževalnem centru na Gradnikovi 1 v Radovljici.

Seminar je namenjen delavskim predstavnikom v nadzornih svetih gospodarskih družb, članom svetov delavcev ter sindikalnim funkcionarjem in strokovnim delavcem sindikatov dejavnosti, območnih organizacij ZSSS in Zveze.

PROGRAM:

1. dan dopoldne: **Gospodarska družba in novo poslovno okolje** (konsolidacija lastniške strukture, optimizacija kapitala, prevzemi in obramba pred prevzemi, komuniciranje z delničarji)

Predavatelj: Matjaž Logar, dipl. iur., svetovalec za pravno-gospodarske zadeve, specialist za terminsko poslovanje

1. dan popoldne: **Dividendna politika** (nagrajevanje menedžmenta in zaposlenih, opcijski in delniški načrti)

Predavatelj: Leonardo F. Peklar, dipl. iur. in diplomant Babson Collegea iz programa za podjetniško svetovanje, strokovnjak za trg vrednostnih papirjev

2. dan dopoldne: **Strateška prenova gospodarske družbe** (kako do strateških ciljev in korporacijske kulture, strateški in poslovni načrt, načrtovanje in izvajanje, delavnica)

Predavatelj: mag Marjan Peršak, spec. menedžmenta in magister sociologije, strokovnjak za korporacijsko kulturo in strateški menedžment

2. dan popoldne: **Finančna analiza in strategija, delavnica**

Predavateljica: mag. Cvetka Peršak, finančna izvedenka, cenilka podjetij

Prijave za seminar pošljite na izpolnjeni prijavnici na naslov: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, Ljubljana, Dalmatinova 4, najkasneje do 6. marca 2001.

Seminar bomo izvedli, če bo 20 prijav. Če bo prijav več, bomo preostale prijavitelje uvrstili na naslednji seminar.

Cena seminarja, ki vključuje tudi obsežno strokovno gradivo, je 31.000 tolarjev za posameznega udeleženca. Prijavnici za seminar je treba priložiti potrdilo o plačilu kotizacije.

Kotizacijo nakažite na žiro račun Zveze svobodnih sindikatov Slovenije št. 50101-678-47511. Na virmanu pod namen nakazila pripišite "Seminar III., sklic na številko 08".

Stroški bivanja in prehrane se poravnajo v SIC Radovljica (polni penzion v dvoposteljni sobi je 8100 tolarjev).

Vanda Rešeta, vodja izobraževanja pri ZSSS

